

การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
อรรถัย สุกทัศน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2553

การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
อรรถัย สุกทัศน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อรรถัย สุกทัศน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2553

อรรถัย สุทัศน์. (2553). การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร และศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน ที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องจำนวน 25 แห่ง การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระทำโดย การเลือกแบบโควตา การรวบรวมข้อมูล วิธีการ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาและการพรรณนาข้อมูลจาก ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าอัตราส่วน การกระจุกตัว Concentration Ratio (CR) และค่าดัชนี Hirschman-Herfindahl Index (HHI)

ผลการศึกษาในส่วนของการศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย พบว่าจำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย มีจำนวนเพิ่มขึ้นใน ปี 2547 – 2550 และลดลงเล็กน้อยในปี 2551 โรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนมากถึง 1 ใน 3 ของโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วงปี 2547 – 2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชา 1 ใน 2 ของจำนวนนักเรียนทั้งประเทศ โดยเป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย อัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร มีอัตราสูงกว่าโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค ผู้เรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นผู้ที่มีความอายุระหว่าง 15-18 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทย์-คณิต บิดาและมารดาของผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพในภาคธุรกิจเอกชน และมีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท

โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด โดยมีอัตราการกระจุกตัว (CR) ในปี 2549, 2550 และ 2551 เท่ากับ 0.6830, 0.6848 และ 0.7240 ตามลำดับ และ มีค่าดัชนี HHI ในปี 2549 ,2550 และ 2551 เท่ากับ 0.0390, 0.0389 และ 0.0389 ตามลำดับ หลักสูตรและรูปแบบของการกวดวิชาที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน สามารถทดแทนกันได้ ผู้เรียนมีความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกวดวิชาค่อนข้างมาก ผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบันกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา และจะตัดสินใจเลือกเรียนโดยพิจารณาจากความสามารถของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก การเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ทำได้ไม่ยาก เนื่องจากใช้เงินลงทุนไม่สูงมาก

คำสำคัญ : โครงสร้างตลาด โรงเรียนกวดวิชา

AN ANALYSIS OF MARKET STRUCTURE OF TUTORIAL SCHOOLS
IN PATUMWAN DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
ORATHAI SUTHUS

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

May 2010

Orathai Suthus. (2010). *An Analysis of Market Structure of Tutorial School in Patumwan District, Bangkok*. Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Pisamai Jaruittipant

The purposes of this study are to study the market structure of the tutorial schools in Patumwan, Bangkok and the general situation of the tutorial business in Thailand. The population and samples that used in this study include 25 tutorial schools in Patumwan that have officially registered. The samples are conducted by the quota sampling, data analysis and statistics that used for this research are the content analysis and description by percentage, mean, Concentration Ratio (CR) and Hirschman-Herfindahl Index (HHI).

The result showed that the number of tutorial schools in Thailand has increased in 2004 -2007 and slightly declined in 2008. The tutorial school in Bangkok were one / third of all. During 2004 – 2008, the number of students increased every year. In Bangkok, the number of students was a half of all as well as females are more than the males. The ratio of teachers per student in Bangkok was over than the others. Most of students come from Bangkok and boundary areas, 15-18 years old, secondary education level and Science–Mathematic program. Their parent's educated in Bachelor degree, most of them have been working in business sectors and earned more than 30,000 baht per month.

In the aspect of the tutorial school in Patumwan, the market structure has been a monopolistic competition. Their concentration rates (CR) were 0.6830 in 2006, 0.6848 in 2007 and 0.7240 in 2008, respectively as well as their HHI were 0.0390 in 2006, 0.0389 in 2007 and 0.0389 in 2008, respectively. The programs provided by the tutorial businesses have been similar for the student's decision to apply for their studying. Each program can substitute to the others forever. Because of the students are always informed about tutorial school news, most of them are also compare the current school with the others for selecting the best school. The teacher abilities are the key factor for the student's decision to apply for studying. It's easy for the new enterprisers to enter the tutorial school market with a few of financial fund.

Keywords: Market Structure, Tutorial School

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
ของ อรทัย สุทัศน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อ้อทิพย์ ราชฎ์นิยม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ประพาฬ เพ็ญพูนกุล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และประธานคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประภาพร เฟื่องฟูสกุล และอาจารย์ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ และให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการทุกคน ที่คอยถามไถ่ด้วยความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ มาโดยตลอด ขอขอบคุณโรงเรียนกวดวิชาทุกแห่ง ในเขตปทุมวัน เจ้าหน้าที่ และนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ กราบขอบพระคุณ พ่อแม่ ผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้วิจัย รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

อรทัย สุทัศน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความเป็นมา และประเภทของการกวดวิชา.....	10
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	24
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สังเขปความมุ่งหมาย ความสำคัญ และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	66
ความสำคัญของการวิจัย.....	66
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การจัดกระทำข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	69
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	73
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป.....	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก.....	79
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	93

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาล ปีงบประมาณ 2543 – 2552.....	1
2 สถิติผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบ Admissions ปี 2552.....	2
3 จำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2547 – 2551.....	31
4 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2547 – 2551.....	32
5 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ ช่วงปี 2547 – 2551 แยกตามเพศ และเขตพื้นที่.....	33
6 จำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2547 – 2551.....	35
7 เปรียบเทียบจำนวนครู จำนวนนักเรียน และอัตราส่วนครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชา แยกตามภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร.....	36
8 จำนวนนักเรียน และครู ในโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2549 – 2551 แยกตามโรงเรียน.....	37
9 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	39
10 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน โรงเรียน และการกวดวิชา ของผู้เรียนกวดวิชาใน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	43
11 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของครูผู้สอนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	48

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชา ของครูผู้สอนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	50
13 ส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม โรงเรียน ช่วงปี 2549 – 551.....	53
14 ระดับการกระจุกตัวของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พิจารณาจาก ค่า Concentration Ratio และ Hirschman-Herfindahl Index ช่วงปี 2549 – 2551.....	56
15 รูปแบบและลักษณะการกวดวิชา ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	57
16 สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างตลาด.....	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	จำนวนนักเรียนและจำนวนโรงเรียนกวดวิชา ปีการศึกษา 2541 – 2550.....	3
2	การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.....	9

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นการเสริมสร้างศักยภาพ ของคน ซึ่งจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจให้มีความรู้ความสามารถ และพัฒนาเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศ เห็นได้จากการจัดให้มีการบริการด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อใช้ในการพัฒนาด้านการศึกษาในปีงบประมาณ 2543 - 2552 ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 220,620.80 ล้านบาท ในปี 2543 เป็น 294,954.90 ล้านบาท ในปี 2549 และ เพิ่มขึ้นเป็น 397,860.10 ล้านบาท ในปี 2552 ดังตาราง 1

ตาราง 1 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาล ปีงบประมาณ 2543-2552

ปีงบประมาณ	งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร *	เพิ่ม/ลด	เพิ่ม/ลด
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
2543	220,620.80	-	-
2544	221,591.50	+ 970.70	+0.44
2545	222,989.80	+1,398.30	+0.63
2546	235,092.10	+12,102.30	+5.43
2547	251,194.00	+16,101.90	+6.85
2548	262,721.80	+11,527.80	+4.59
2549	294,954.90	+32,233.10	+12.27
2550	355,241.10	+60,286.20	+20.44
2551	364,634.20	+ 9,393.10	+2.64
2552	397,860.10	+33,225.90	+9.11

* ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

แม้ว่าในส่วนของภาครัฐจะมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนและพัฒนาศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนในด้านการศึกษามากขึ้น แต่พบว่าการจัดการศึกษาของไทย ยังมีปัญหาในด้านความไม่เพียงพอของจำนวนการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับจำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือก โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงของรัฐ ในบางคณะและบางสาขาวิชาที่เป็นที่นิยม จะมีจำนวนผู้สมัครสอบเป็นจำนวนมาก ในขณะที่จำนวนรับของสถาบันการศึกษา และสาขาวิชานั้นมีจำกัด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 สถิติผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบ Admissions ปี 2552 แยกตามมหาวิทยาลัยที่จำนวนผู้สมัครสูงสุด 15 อันดับแรก

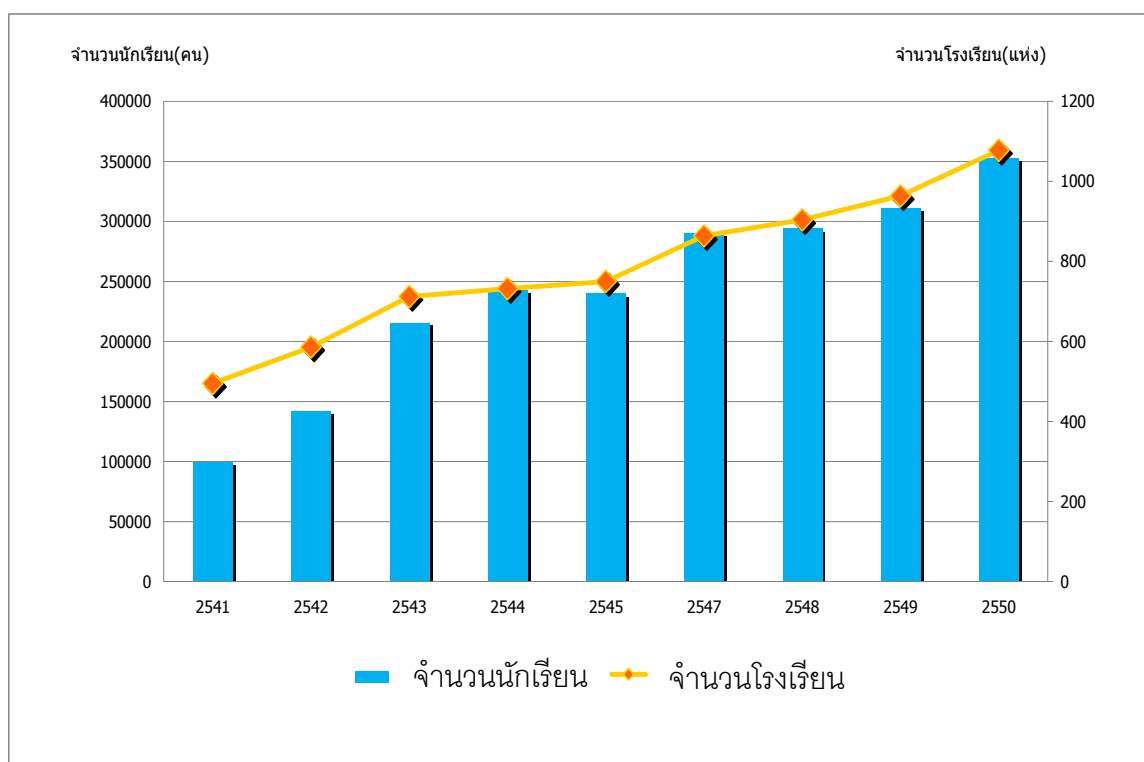
ลำดับที่	มหาวิทยาลัย/สถาบัน	จำนวนประกาศรับ(คน)	จำนวนผู้สมัคร(คน)
1	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	9,000	55,102
2	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2,223	29,135
3	มหาวิทยาลัยบูรพา	3,649	28,819
4	มหาวิทยาลัยนเรศวร	2,938	28,288
5	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2,096	28,132
6	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1,650	27,350
7	มหาวิทยาลัยศิลปากร	2,826	23,614
8	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1,985	23,250
9	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4,713	22,734
10	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	3,640	21,721
11	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1,953	19,447
12	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	3,093	13,094
13	มหาวิทยาลัยมหิดล	1,477	12,000
14	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1,977	11,329
15	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	1,515	11,232

ที่มา : เว็บไซต์การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง

Central University Admissions System (CUAS)

<http://www.cuas.or.th>

ความต้องการเข้าศึกษาต่อในบางคณะและบางสาขาวิชาของสถาบันที่มีชื่อเสียง โดยคาดหวังว่า เมื่อจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงแล้ว จะส่งผลต่อการมีหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต ค่านิยมดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับระบบการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของไทย ใช้วิธีการสอบคัดเลือกเป็นหลัก โดยในปัจจุบันใช้การสอบระบบกลาง หรือ ระบบแอดมิสชันส์ (Central university admissions system) ซึ่งเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 (ปีการศึกษา 2548) โดยระบบแอดมิสชันส์ จะนำผลการเรียนตลอดช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย มาพิจารณาร่วมกับคะแนนสอบ ทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำเป็นต้องทำคะแนนในระหว่างเรียนในโรงเรียนให้สูงขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงนิยมเรียนกวดวิชามากขึ้น นอกจากนี้ในปัจจุบันผู้ปกครองจำนวนมาก ยังให้ความสำคัญในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนกวดวิชาเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากด้านวิชาการ เช่น ภาษาต่างประเทศ ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ นำมาซึ่งการขยายตัวของธุรกิจการกวดวิชาซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ดังพิจารณาได้จากจำนวนโรงเรียนกวดวิชาและจำนวนนักเรียนกวดวิชา ตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 จำนวนนักเรียนและจำนวนโรงเรียนกวดวิชา ปีการศึกษา 2541 – 2550
 หมายเหตุ : ปี 2546 ไม่มีการเก็บข้อมูล
 ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปี 2552

จะเห็นได้ว่าจำนวนของโรงเรียนกวดวิชา และจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชาในแต่ละปีของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น สถาบันกวดวิชาที่มีชื่อเสียงจะมีผู้สมัครเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการขยายสาขาไปตามแหล่งชุมชนต่างๆ ไม่เฉพาะแต่ในกรุงเทพมหานคร แต่ขยายไปยังจังหวัดใหญ่ๆ ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่าในปี 2550 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนถูกต้องทั่วประเทศทั้งสิ้น 1,078 แห่ง จำนวนนักเรียน 353,060 คน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนกวดวิชาในเขตกรุงเทพมหานคร 334 แห่ง จำนวนนักเรียน 147,012 คน และเป็นโรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ 744 แห่ง จำนวนนักเรียน 206,048 คน (ที่มา: www.opec.go.th) ในช่วงแรกซึ่งมีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยระบบการสอบเอ็นทรานซ์ การกวดวิชาส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ผลการสอบเข้าศึกษาต่อ โดยเป็นการกวดวิชาเฉพาะช่วงใกล้สอบคัดเลือก (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2545) เมื่อเปลี่ยนมาเป็นระบบแอดมิสชันส์ การกวดวิชาก็ไม่ได้มีแนวโน้มลดลง แต่เปลี่ยนรูปแบบมาเน้นการกวดวิชาทั้งปี จนขยายไปถึงการกวดวิชาทุกระดับชั้นของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเพิ่มคะแนนเฉลี่ยสะสม หรือ GPA (Grade point average) ที่จะนำไปประกอบในระบบแอดมิสชันส์ โดยสถาบันกวดวิชาต่างๆ จะมีกลยุทธ์ในการดึงดูดผู้เรียน ทั้งการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ การใช้สื่อผสม การสอดแทรกมุกตลกให้น่าสนใจ วิธีการกวดวิชาจะมีทั้งการเรียนกับครูแบบตัวต่อตัว การเรียนเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเรียนผ่านระบบโทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งโรงเรียนกวดวิชาได้จัดช่วงเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนได้ตามความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน และจากการศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับการกวดวิชาพบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ อุปสงค์ของการกวดวิชา ค่าใช้จ่าย และประสิทธิผลของการกวดวิชา จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าธุรกิจการกวดวิชาในประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาและจำนวนผู้เรียนมากถึงหนึ่งในสามของทั้งประเทศ จะมีโครงสร้างและลักษณะตลาดแบบใด

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่เขตปทุมวัน เนื่องจากเป็นเขตที่มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชา มากที่สุดในกรุงเทพมหานคร คือมีจำนวนทั้งสิ้น 25 แห่ง จากจำนวนโรงเรียนกวดวิชา 334 แห่ง ทั่วกรุงเทพมหานคร การทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจกวดวิชา ในการปรับปรุงการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะตลาด และดำเนินพฤติกรรมการแข่งขันให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้ปกครองในการตัดสินใจเรียนกวดวิชา นอกจากนี้ยังจะเป็นข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับต่างๆ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การทราบเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. การทราบเกี่ยวกับโครงสร้าง และลักษณะตลาด ของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการวางแผนบริหารจัดการโรงเรียนกวดวิชา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. โรงเรียนกวดวิชาในพื้นที่เขตปทุมวัน ซึ่งจดทะเบียนดำเนินกิจการในปี 2550 จำนวน 25 แห่ง คือ
 - 1.1 กวดวิชาคิดคณิต
 - 1.2 กวดวิชาณภัทรศึกษา สยามสแควร์
 - 1.3 เดอะเบรณ ปทุมวัน
 - 1.4 เดอะเบรณ สยามสแควร์
 - 1.5 เดอะติวเตอร์ ปทุมวัน
 - 1.6 เดอะติวเตอร์ สยามสแควร์
 - 1.7 กวดวิชาเตรียมวิทยา
 - 1.8 กวดวิชาธรรมชาติศึกษา
 - 1.9 กวดวิชานวศึกษา สยามสแควร์
 - 1.10 กวดวิชาบ้านค่านวน
 - 1.11 กวดวิชาบ้านค่านวน สยามสแควร์
 - 1.12 กวดวิชาปริทรรศน์ศึกษา

- 1.13 กวดวิชาวรรณวัชร
- 1.14 กวดวิชาวรรณสรณ์ สยามสแควร์
- 1.15 กวดวิชาวิทย์ศิลป์
- 1.16 กวดวิชาวิทย์ศิลป์ สยามสแควร์
- 1.17 ศูนย์ความรู้สัญญา
- 1.18 ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต
- 1.19 ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต สยามสแควร์
- 1.20 สมัยวิทยา
- 1.21 กวดวิชาสยามศึกษา
- 1.22 สอนภาษาและกวดวิชาบัณฑิตปรีชาญา สยามสแควร์
- 1.23 สอนเสริม ดร.ณสรณ์-ดร.ยุพา
- 1.24 สิตบุตวรบำรุงเวลาพิเศษ
- 1.25 แอพพลายด์ฟิสิกส์

2. ผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในปี 2551 บุคลากรครูผู้สอนจำนวน 294 คน และผู้เรียนจำนวน 43,284 จำนวน

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย เป็นข้อมูลทุติยภูมิและสถิติในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย ซึ่งเก็บรวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา เป็นข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน และครูในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน ช่วงปี 2549-2551 ซึ่งรวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ส่วนข้อมูลรูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา รวบรวมจากอินเทอร์เน็ต แผ่นพับละใบปลิวต่างๆ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาในด้านต่างๆ ของผู้เรียนและผู้สอนแต่ละคน ซึ่งเก็บรวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เรียนและครูผู้สอน

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต เก็บรวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอน และกฎระเบียบข้อบังคับในการจดทะเบียนดำเนินการโรงเรียนกวดวิชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การกวดวิชา** หมายถึง การใช้เวลาร่วมกันนอกเหนือจากการเรียนตามปกติ หาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งไม่ใช่การอ่านหรือค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความรู้ในเรื่องที่เรียนให้เพิ่มขึ้นไปจากเดิม เพื่อให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น หรือเพื่อการแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้สอนอาจเป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนหรือจากสถาบันอื่น และมีรูปแบบในการกวดวิชาทั้งการเรียนเป็นกลุ่ม และการกวดวิชาแบบตัวต่อตัว

2. **โรงเรียนกวดวิชา** หมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอนเสริมบางวิชา ตามหลักสูตรการเรียนในระดับต่างๆ โดยรับนักเรียนหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการเรียนทบทวนและเพิ่มเติมความรู้ นอกเหนือจากการเรียนในเวลาปกติ มีการคิดค่าใช้จ่ายในการสอนตามระยะเวลาและหลักสูตรที่กำหนด

3. **โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร** หมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนและมีสาขาตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งจดทะเบียนอย่างถูกต้อง จากการรวบรวมข้อมูลสถิติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในปี 2550 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 334 แห่ง โดยการศึกษาครั้งนี้ เลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตที่มีโรงเรียนกวดวิชามากที่สุดในกรุงเทพมหานคร คือ 25 แห่ง

4. **ผู้เรียนกวดวิชา** หมายถึง นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่เรียนกวดวิชา กับโรงเรียนกวดวิชา ซึ่งเปิดสอนและมีสาขาอยู่ในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

5. **โครงสร้างตลาด** หมายถึง ลักษณะการกระจายของหน่วยผลิตหรือโรงเรียนกวดวิชาในตลาด ซึ่งพิจารณาได้จากจำนวนของโรงเรียนกวดวิชา รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารของเจ้าของโรงเรียนกวดวิชา บุคลากรผู้สอน ผู้เรียนกวดวิชา และดัชนีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

5.1 **ตลาดแข่งขันสมบูรณ์** หมายถึง ตลาดที่ประกอบด้วยโรงเรียนกวดวิชาจำนวนมาก มีรูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาเหมือนกัน โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งมีส่วนแบ่งในตลาดน้อยมาก จนไม่สามารถมีอิทธิพลในการกำหนดราคาตลาด เจ้าของหรือผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับราคาตลาดและตัดสินใจว่าจะให้บริการระดับใด โดยไม่ใส่ใจปฏิกิริยาของโรงเรียนกวดวิชารายอื่นๆ ในตลาด เงื่อนไขการเข้าออกจากตลาดจะเสรี กล่าวคือไม่มีการกีดกันการเข้าสู่ตลาด

5.2 **ตลาดผูกขาด** หมายถึง ตลาดที่มีโรงเรียนกวดวิชาเพียงแห่งเดียวในตลาด ไม่มีรูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาที่จะสามารถทดแทนกันได้อย่างใกล้เคียงกับ โรงเรียนกวดวิชาที่เปิดให้บริการอยู่เพียงแห่งเดียวในตลาด การเข้าสู่ตลาดของคู่แข่งภายนอกจึงถูกกีดกันอย่างเต็มที่

5.3 ตลาดผู้ขายน้อยราย หมายถึง ตลาดที่ประกอบด้วยโรงเรียนกวดวิชาจำนวนน้อย ดังนั้นโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะสำนึกถึงความขึ้นอยู่ต่อกัน โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะใส่ใจต่อปฏิภพกิจรยาของคู่ต่อสู้ การแข่งขันจะไม่สมบูรณ์ และการแข่งขันระหว่างโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะมีอยู่สูง รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งเปิดสอนอาจจะมีรูปแบบและลักษณะที่เหมือนกันทุกอย่ง ในกรณีนี้จะเรียกตลาดผู้ขายน้อยรายที่ขายสินค้าเหมือนกัน (Pure Oligopoly) หรือผลิตสินค้าที่แตกต่างกัน กรณีหลังเรียกว่าตลาดผู้ขายน้อยรายที่ขายสินค้าที่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (Differentiated Oligopoly)

5.4 ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด หมายถึง ตลาดที่ประกอบด้วยโรงเรียนกวดวิชาจำนวนมาก รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่สามารถทดแทนกันได้อย่างใกล้เคียง และแม้ว่าจะทดแทนกันได้เป็นอย่างดี เจ้าของหรือผู้บริหารโรงเรียนแต่ละแห่งจะไม่ใส่ใจต่อปฏิภพกิจรยาของคู่แข่งคนอื่นๆ เพราะตลาดประกอบด้วยโรงเรียนกวดวิชาเป็นจำนวนมาก โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งอาจถูกกระทบจากการกระทำของคู่แข่งรายอื่นๆ น้อยมาก และการเข้าออกจากตลาดเป็นไปได้ง่าย

6. สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย ประกอบด้วยจำนวนโรงเรียนกวดวิชา จำนวนผู้เรียน จำนวนครูผู้สอน ของโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แบ่งตามภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

7. รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา หมายถึง วิชาที่เปิดสอน และหลักสูตรที่แตกต่างกันของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน ซึ่งมีความหลากหลายในด้านต่างๆ ทั้งเนื้อหาวิชา วิธีการสอน และระดับชั้นที่เปิดสอนบางแห่งใช้การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

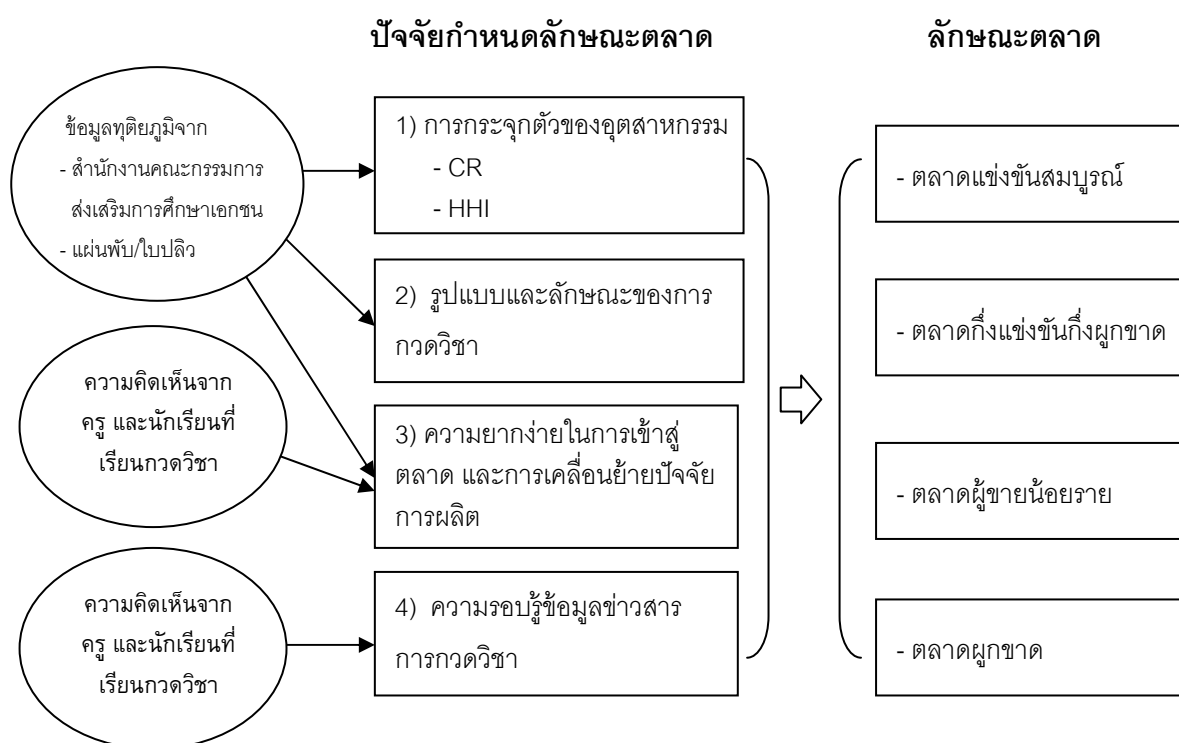
8. ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต หมายถึง ลักษณะความยากง่ายของการเข้ามาประกอบการโรงเรียนกวดวิชา และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตในตลาดการกวดวิชา ในด้านของผู้ประกอบการพิจารณาจากกฎระเบียบข้อบังคับในการจดทะเบียนประกอบการโรงเรียนกวดวิชา ด้านบุคลากรครูผู้สอน พิจารณาจากความยากง่ายของการเปลี่ยนไปสอนยังโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

9. ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคลากรครูผู้สอนเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆนอกเหนือจากโรงเรียนที่สอนในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่มีอยู่ไปประกอบการตัดสินใจปฏิบัติงานกับโรงเรียนกวดวิชาที่ให้ผลตอบแทนที่ดี และความรอบรู้ข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆนอกเหนือจากโรงเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจสมัครเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาที่มีประสิทธิภาพ

10. การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม หมายถึง อัตราส่วนที่ทำให้ทราบถึงระดับการแข่งขันในธุรกิจโรงเรียนกวดวิชา โดยหาได้จากการคำนวณส่วนแบ่งทางการตลาดที่ผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวันแต่ละแห่งถือครองอยู่ นำมาใช้คำนวณค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโดยวิธีหาค่าดัชนี Concentration Ratio (CR) และค่าดัชนี Hirschman- Herfindahl Index (HHI) ถ้าค่าการกระจุกตัวของธุรกิจโรงเรียนกวดวิชามีค่าสูง แสดงว่าธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวันมีแนวโน้มจะมีอำนาจทางการตลาดสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าค่าความกระจุกตัวต่ำ แสดงว่าธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวันมีแนวโน้มที่จะมีการแข่งขันสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กระทำโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับลักษณะตลาดประเภทต่างๆ การวิเคราะห์โครงสร้างตลาด การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมกวดวิชา ใช้ข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้เรียนกวดวิชา และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเก็บรวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และข้อมูลจากแผ่นพับ/ใบปลิว ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง มาใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย และวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยสรุปเป็นกรอบความคิด ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการวิจัย โดยสรุปรวมเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ความเป็นมา และประเภทของการกวดวิชา
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมา และประเภทของการกวดวิชา

1.1 ความเป็นมาของการกวดวิชา (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2545: 4-6)

ในรายงานการวิจัยเรื่อง การกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย ศึกษาโดย ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ สรุปความเป็นมาของการกวดวิชาในประเทศไทยว่า ไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าการกวดวิชาในประเทศไทยเริ่มต้นในสมัยใด แต่มีผู้กล่าวไว้ว่าการกวดวิชาเริ่มต้นตั้งแต่สมัยพระนารายณ์ โดยชาวจีน ที่มีฐานะดี จ้างครูจีนมาสอนภาษาจีนให้แก่บุคคลที่จะศึกษาในประเทศจีน หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน จนกระทั่งในปี พ.ศ.2497 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ กำหนดไว้ในมาตรา 20(5) ให้มีโรงเรียนกวดวิชาขึ้น จัดเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาพิเศษ

ในปี พ.ศ.2503 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ มีลักษณะที่แยกสายการเรียน ทำให้มีจุดอ่อนในการเตรียมตัวเพื่อสอบเข้าแข่งขันของแต่ละสายการเรียน ที่ต้องการจะให้ความรู้พร้อมในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ จึงทำให้การกวดวิชามีบทบาทมากขึ้น ในปี 2512 จึงได้มีการถกเถียงกันมากว่าควรจะมีการขยายโรงเรียนกวดวิชาให้มากขึ้นหรือไม่ แต่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นเพราะทำให้ผู้ปกครองสิ้นเปลือง

ในปี พ.ศ.2520 มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 ที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนควบคู่กันทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่จะใช้ชีวิตได้อย่างดีในสังคม แต่กลับทำให้ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมีพื้นฐานทางวิชาการอ่อนลง จึงทำให้มีการกวดวิชากันมากขึ้น แต่ในปี 2520 นั้นเอง กระทรวงศึกษาธิการย้านนโยบายเดิมที่ไม่อนุญาตให้มีการขยายหรือซื้อขยายโรงเรียนกวดวิชามากขึ้นไปอีก แม้จะมีผู้ร้องเรียนขอให้ขยายเพิ่มขึ้น แต่

กระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมอธิบดีในปี 2521 และ 2524 ก็ยังไม่พิจารณาให้ขยายเพิ่มขึ้นเหมือนเดิม

ในระหว่างปี พ.ศ.2520-2530 ได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการกวดวิชา กันอย่างกว้างขวาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สนับสนุนให้มีการศึกษาเรื่องของการกวดวิชาอยู่หลายเรื่อง พบว่าการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้นั้น มีการกวดวิชาเพิ่มมากขึ้น การกวดวิชาจึงขยายวงกว้างขวางขึ้น และมีผลต่อการเรียนในโรงเรียนปกติ ทำให้ไม่สนใจเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะในปีสุดท้ายและมีแนวโน้มที่จะทำให้นักเรียนโรงเรียนสอนในแนวกวดวิชามากขึ้น อย่างไรก็ตามก็พบว่าผู้ที่ไม่ได้กวดวิชาก็สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เช่นกัน นักวิชาการหลายคนได้ศึกษาวิเคราะห์และแสดงความเห็นเกี่ยวกับการกวดวิชาไว้มาก ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเป็นเพราะการแข่งขันในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยสูง การเตรียมตัวเพื่อการแข่งขันจึงมีสูงไปด้วย รูปแบบการกวดวิชาจึงมีหลากหลายขึ้นและขยายไปเป็นการกวดวิชาเพื่อการเข้าศึกษาในระดับต่างๆ อีกด้วย ซึ่งสะท้อนภาพการเอาชนะและนำไปสู่ระบบตัวใครตัวมันในวงการศึกษาไทย

หลังจากที่ห้ามการขยายตัวของโรงเรียนกวดวิชามานาน ในปี 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติหลักการให้มีการเปิดโรงเรียนกวดวิชาขึ้นได้ และมีหลักเกณฑ์ที่รัดกุมขึ้น ทั้งสถานที่ ผู้บริหาร อาคาร อุปกรณ์ ฯลฯ โรงเรียนกวดวิชาจึงขยายตัวขึ้นอย่างกว้างขวาง และในระหว่างปี 2536-2540 มีความพยายาม ที่จะปรับปรุงการดูแลโรงเรียนกวดวิชาของเอกชนให้มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี 2542 ความสนใจในเรื่องของกวดวิชาก็กลับมามีความกว้างขวางขึ้นอีก สถาบันราชภัฏสวนสุนันทาได้จัดประชุมพิจารณาขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2542 และในปี 2543 ข้อถกเถียงถึงบทบาทของโรงเรียนกวดวิชาตาม พ.ร.บ.การศึกษา 2542 ก็มีการอภิปรายกันมากขึ้น โดยในปี 2544 สอนดุสิตโพล ได้ทำการศึกษาเรื่องการเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาและพบว่ากวดวิชายังจำเป็นอยู่ ในปลายเดือนมกราคม 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทโรงเรียนกวดวิชาฉบับใหม่ขึ้น ซึ่งมีมาตรการในเชิงความปลอดภัยและคุณภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 ประเภทของโรงเรียนกวดวิชา (ชมณา จักรอารี, 2544)

โรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนเอกชน จัดตั้งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497 มาตรา 20 (5) เป็นโรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาตลอดกระทั่งปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันในทางการเรียนก็ยิ่งทวีขึ้น โรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งโดย

มีวัตถุประสงค์เพื่อกวดวิชาบางวิชาตามหลักสูตรวิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา และวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นโรงเรียนที่มีลักษณะการศึกษาพิเศษ มีวิธีการดำเนินการแตกต่างจากโรงเรียนประเภทอื่น โดยอาจจะกำหนดเวลาเรียนเป็น ครั้งคราว เช่น เรียนเฉพาะวันหยุดหรือเฉพาะภาคฤดูร้อน หรือเปิดทำการสอนตลอดปี โดยเรียนในเวลาเย็น ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนสามัญศึกษา

โรงเรียนกวดวิชาจำแนกเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ (พอดู สุวรรณทัต, 2530: 52-53)

1) ประเภทเรียนลัด โรงเรียนประเภทนี้ผู้เรียนต้องการเรียนเพื่อที่จะไปสมัครสอบเทียบความรู้ เช่น สอบเทียบความรู้ชั้นประโยค ทำให้ผู้เรียนสามารถประหยัดเวลาประหยัดเงินได้มากเพราะใช้เวลาเรียนน้อยและเสียค่าใช้จ่ายน้อย

2) ประเภทเฉพาะกาล โรงเรียนประเภทนี้คือ โรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะเวลา หรือเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่จะเปิดเรียนภาคฤดูร้อน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนมาตรฐานได้มีโอกาสเรียนเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าโอกาสในการเลือกสถานที่เรียนของนักเรียนมีไม่เท่ากัน เมื่อเรียนในโรงเรียนที่มีมาตรฐานไม่ได้ก็เกรงว่าจะสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนต่อสถาบันชั้นสูงไม่ได้ ฉะนั้นผู้เรียนจึงหาที่เรียนเพิ่มเติมเพื่อควมมีโอกาสที่จะสอบแข่งขันต่อไป

3) ประเภทกวดวิชาตลอดปี โรงเรียนประเภทนี้เปิดสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนเสริมในวิชาที่ตนเรียนอ่อน หรือไม่เข้าใจดีพอ เพื่อจะเป็นพื้นฐานการเรียนในโรงเรียนสามัญและเพื่อเป็นความรู้สะสมที่จะใช้สอบแข่งขันเพื่อศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูง เมื่อเรียนจบชั้นประโยคสูงสุดในโรงเรียนสามัญภาคปกติแล้ว

ปัจจุบันการกวดวิชาบางส่วน ไม่ได้จัดอยู่ในรูปสถาบันกวดวิชา (ขมณา จักรอารี, 2544:12) แต่นักเรียนจะรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อยราว 3-7 คน หรือเรียนเป็นรายบุคคลกับอาจารย์ที่สอนเฉพาะสาขาวิชาที่บ้านของอาจารย์ หรือที่บ้านของนักเรียน หรือในสถานที่ทำงานของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยก็ได้ นักเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในลักษณะเฉลี่ยต่อหัว ต่รายวิชามากขึ้น และระยะเวลาที่สอนจะขึ้นอยู่กับการตกลงของทั้ง 2 ฝ่าย

2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีโครงสร้างตลาด

2.1.1 ความหมายของโครงสร้างตลาด (Kock James V, 1979 : 7)

โครงสร้างตลาด หมายถึง ลักษณะการกระจายของการผลิต และจำนวนของหน่วยผลิตในตลาด เช่น ส่วนแบ่งตลาดของแต่ละหน่วยผลิต ลักษณะการกระจุกตัวของหน่วยผลิตใหญ่ หรือลักษณะการกีดกันการเข้าสู่ตลาดของผู้ผลิตรายใหม่ และลักษณะความแตกต่างกันของสินค้าและบริการในตลาด

นอกจากความหมายดังกล่าวข้างต้น Kock James V ได้ให้คำจำกัดความว่า โครงสร้างตลาดเป็นตัวสำคัญ เบื้องต้นทางยุทธศาสตร์ของสภาวะหน่วยผลิต ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและผลการดำเนินงานของหน่วยผลิตหรือผู้ให้บริการ ในทางกลับกันก็ถูกอิทธิพลต่อพฤติกรรม และผลการดำเนินงานในตลาดกระทบด้วย Kock James V (1979 : 73) กล่าวคือ หน่วยผลิตจะมีพฤติกรรมเช่น พฤติกรรมทางด้านราคา และผลการดำเนินงาน เช่น ได้กำไรมากน้อยแค่ไหนจะถูกกำหนดโดยโครงสร้างตลาด และในขณะเดียวกันพฤติกรรมของหน่วยผลิตในตลาดนั้น ก็จะมีผลย้อนหลังกลับไปกำหนดโครงสร้างตลาดอีกทีหนึ่ง

การศึกษาโครงสร้างตลาด จึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้สามารถพยากรณ์ หรือคาดคะเน พฤติกรรมการแข่งขันของผู้ผลิต แต่การที่จะทราบว่าตลาดสินค้าหรือการบริการนี้เป็นโครงสร้างตลาดแบบใด จำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดประเภทของโครงสร้างตลาด โดยปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการแบ่งประเภทหรือลักษณะตลาดว่า ภายใต้ส่วนประกอบของปัจจัยต่าง ๆ โครงสร้างตลาดควรจะเป็นตลาดประเภทใด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ จำนวนของผู้ผลิต หรือผู้ขาย ว่ามีมากน้อยเพียงใด ลักษณะการกระจายของขนาดของผู้ผลิตในตลาด ลักษณะสินค้าและบริการของผู้ผลิตแต่ละราย

2.1.2 ลักษณะโครงสร้างตลาด

ในทางเศรษฐศาสตร์ โครงสร้างตลาดสามารถแบ่งได้ 4 ประเภท โดยสรุปได้ดังนี้ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2547:161-189 และ นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2539: 290-328)

1) ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect Competition) ในตลาดประเภทนี้ จะประกอบไปด้วยผู้ผลิตเป็นจำนวนมากมาย ผลิตสินค้าที่เหมือนกันทุกอย่าง การแข่งขันจะสมบูรณ์ในความหมายที่ว่า ทุก ๆ หน่วยผลิตจะสามารถขายสินค้าจำนวนเท่าไรก็ได้ตามที่เขาต้องการ ณ ราคาในตลาดขณะนั้น และผู้ผลิตแต่ละคน จะมีส่วนแบ่งในตลาดน้อยมากจนไม่สามารถมีอิทธิพลในการกำหนดราคาตลาด ผู้ผลิตแต่ละคนจะเป็นผู้รับราคาตลาด (Price-taker) และตัดสินใจว่าตัวเองจะผลิตสินค้าระดับไหนโดยไม่ใส่ใจต่อปฏิกิริยาของผู้ผลิตรายอื่น ๆ ในตลาด เงื่อนไขการเข้าออกจากตลาดจะเสรี

2) ตลาดผูกขาด (Monopoly) ในสถานะของการผูกขาดนี้หมายความว่า จะมีผู้ผลิตเพียงหน่วยเดียวในตลาด ไม่มีสินค้าที่จะสามารถใช้ทดแทนกันได้อย่างใกล้เคียงกับสินค้าที่ผู้ผูกขาดทำการผลิตอยู่ในตลาด อุปสงค์ของสินค้าในสายตาของผู้ผูกขาดก็คืออุปสงค์สินค้าของตลาด การเข้าสู่ตลาดของคู่แข่งภายนอกจะถูกกีดกันอย่างเต็มที่ ผู้ผลิตสามารถที่จะเลือกระดับราคาหรือระดับผลผลิตที่จะทำให้เขาได้รับกำไรสูงสุด หรือผู้ผลิตผูกขาดอาจเลือกวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจนอกเหนือไปจากการแสวงหากำไรสูงสุดก็ได้ เช่น แสวงหายอดขายสูงสุดหรือ แสวงหาความเจริญเติบโตของหน่วยผลิตเหล่านี้ เป็นต้น

3) ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition) ตลาดประเภทนี้จะมีผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก สินค้าของผู้ผลิตจะมีความแตกต่างกันบ้างแต่สามารถใช้ทดแทนกันได้อย่างใกล้เคียง แม้ว่าสินค้าจะใช้ทดแทนกันได้เป็นอย่างดี แต่ผู้ผลิตแต่ละคนจะไม่ใส่ใจต่อปฏิกิริยาของคู่แข่งคนอื่น ๆ เพราะตลาดประกอบด้วยผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก และผู้ผลิตแต่ละคนอาจถูกกระทบจากการกระทำของคู่แข่งคนอื่น ๆ น้อยมาก ดังนั้นผู้ผลิตแต่ละคนจะคิดว่าเขายังจะสามารถรักษาลูกค้าจำนวนหนึ่งไว้ได้ถ้าขึ้นราคาสินค้า และจะสามารถขายสินค้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ถ้าลดราคาสินค้าของเขา เพราะผู้ผลิตแต่ละคนมีอำนาจผูกขาดในสินค้าของตนอยู่บ้าง เนื่องจากความแตกต่างกันของสินค้า การเข้าออกจากตลาดเป็นไปได้ง่าย

4) ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) ในตลาดนี้จะประกอบด้วยผู้ผลิตจำนวนน้อย ดังนั้นผู้ขายแต่ละคนจะสำนึกถึงความขึ้นอยู่ต่อกัน แต่ละหน่วยจะใส่ใจต่อปฏิกิริยาของคู่ต่อสู้ การแข่งขันจะไม่สมบูรณ์และการต่อสู้ระหว่างหน่วยผลิตจะมีอยู่สูง นอกจากจะมีข้อตกลงรวมตัวกันระหว่างคู่แข่ง สินค้าที่ผู้ขายน้อยรายผลิตอาจจะเป็นสินค้าที่เหมือนกันทุกอย่าง ในกรณีนี้เราเรียกตลาดผู้ขายน้อยราย ที่ขายสินค้าเหมือนกัน (Pure oligopoly) หรือผลิตสินค้าที่แตกต่างกัน กรณีหลังเราเรียก ตลาดผู้ขายน้อยรายที่ขายสินค้าที่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (Differentiated oligopoly) ผู้ขายมักจะคาดคะเนปฏิกิริยาของคู่ต่อสู้รวมทั้งปฏิกิริยาของลูกค้า การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับความยากง่ายของการเข้าสู่ตลาด และช่องทางของเวลาระหว่างการกระทำของเขาและปฏิกิริยาของคู่ต่อสู้ที่จะเกิดขึ้น ในกรณีเช่นนี้ความเป็นไปได้ของปฏิกิริยาของคู่แข่งจะมีหลายรูปแบบ พฤติกรรมของผู้ผลิตก็จะมีหลายรูปแบบเช่นกัน โดยขึ้นอยู่กับการปฏิกิริยาของคู่ต่อสู้ในตลาด

ดังนั้น การทราบถึงลักษณะโครงสร้างตลาดประเภทต่างๆ และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดประเภทของโครงสร้างตลาด ได้แก่ จำนวนของผู้ผลิตหรือผู้ขาย ลักษณะการกระจายตัวของตัวของผู้ผลิตในตลาด ลักษณะสินค้าและบริการของผู้ผลิตแต่ละราย สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยการพิจารณาว่าจำนวนผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวันมีจำนวนมากน้อยเพียงใด ลักษณะและรูปแบบของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน สามารถทดแทนกันได้หรือไม่ เมื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดประเภทของโครงสร้างตลาดมาวิเคราะห์ จะสามารถพิจารณาได้ว่าธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีลักษณะโครงสร้างตลาดประเภทใด

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

2.2.1 ความหมายของการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

(วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:67-73 และ อำนวยเพ็ญ มนุสสุช, 2527 : 21)

การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม หมายถึง อัตราส่วนแบ่งการครองตลาดของธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งเรียงลำดับตามขนาดของการผลิตใหญ่ที่สุด และรองลงมา เพื่อดูว่ามีส่วนแบ่งการครองตลาดคิดเป็นร้อยละเท่าใด ของการผลิตทั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้น หรืออาจหมายถึงการที่ธุรกิจจำนวนน้อยราย สามารถมีส่วนแบ่งของธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมนั้น ๆ หรือในสาขาใดสาขาหนึ่ง นอกจากนี้การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของตลาดที่สำคัญ คือ

1. ทำให้ทราบว่าอุตสาหกรรมนั้น ๆ หรือระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ ถูกครอบงำ ด้วยกลุ่มธุรกิจเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. ทำให้ทราบว่าตลาดที่ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเกี่ยวข้องอยู่ ถูกจัดเข้าตลาดประเภทใด
3. เพื่อให้ทราบถึงตำแหน่งของธุรกิจในตลาดว่าอยู่ในฐานะใด และมีอิทธิพลเพียงใด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม และสาเหตุที่ทำให้ให้อุตสาหกรรมสามารถมีค่าการกระจุกตัวสูงได้ อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การขยายตัวของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรมนั้น การขยายตัวของบริษัทเกิดได้จากการขยายตัวภายในบริษัทเอง (Internal) และการขยายตัวที่มีสาเหตุมาจากภายนอกของบริษัท (External) การขยายตัวภายในบริษัทเอง ได้แก่ การค้นพบวิธีการผลิตแบบใหม่ ๆ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นได้ โดยปกติบริษัทที่มีขนาดใหญ่มักจะมีเงินลงทุนทางด้านการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก ดังนั้น โอกาสที่จะปรับปรุงวิธีการผลิตย่อมทำให้ได้ดีกว่าทำให้สามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้ ค่าของการกระจุกตัวก็เพิ่มสูงขึ้น ในกรณีที่การขยายตัวเกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยภายนอก เช่น การรวมตัวของบริษัทขยายเพิ่มขึ้นและค่าการกระจุกตัวสูงขึ้น

2. การลดลงของจำนวนบริษัทในอุตสาหกรรมนั้นเกิดขึ้น เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือเวลาที่อุปสงค์ของสินค้าลดต่ำลงนั้น บริษัทขนาดใหญ่สามารถที่จะปรับปริมาณการผลิตให้ลดน้อยลงได้ หรือทำการผลิตที่ปริมาณเท่าเดิม แต่อาจมีการเจรจาแบ่งส่วนครองตลาดกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ได้ ซึ่งในภาวะเช่นนี้บริษัทเล็ก ๆ จะไม่สามารถปรับปริมาณการผลิตได้ทันทำให้ต้องขาดทุนและออกจากกิจการไปจำนวนของบริษัทในอุตสาหกรรมนั้นก็ลดลง ในกรณีเช่นนี้การเข้ามาแข่งขันของผู้ผลิตรายใหม่ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง ทั้งนี้เพราะว่าไม่มีสิ่งดึงดูดใจในการผลิตแต่อย่างใด เมื่อภาวะเศรษฐกิจดีขึ้นอุปสงค์ของสินค้าเพิ่มขึ้น บริษัทขนาดใหญ่ที่เหลืออยู่สามารถขยายปริมาณการผลิตได้ในอัตราเดียวกันกับอัตราเพิ่มขึ้นของการค้า การเข้ามาแข่งขันของผู้ผลิตรายใหม่ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัย 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่

ปัจจัยด้านการผลิต

1. บริษัทขนาดใหญ่ได้รับประโยชน์จากการผลิตขนาดใหญ่ เกิดการประหยัดต่อขนาดขึ้น ทำให้ผลิตได้ในต้นทุนต่ำ ซึ่งบริษัทที่จะเข้ามาแข่งขันใหม่นั้น ไม่สามารถที่จะผลิตได้ในต้นทุนที่ต่ำเช่นนี้ ในระยะแรกเริ่ม หรืออาจเป็นการประหยัดจากหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันหลายโรงงาน ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อวัตถุดิบ หรือสามารถใช้อุปกรณ์กันได้ ส่งผลให้ต้นทุนผลิตต่ำ

2. ความต้องการเงินทุน ในกรณีที่อุตสาหกรรมนั้นต้องการเงินทุนต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก เงินทุนเป็นอุปสรรคในการเข้ามาแข่งขัน

3. ลิขสิทธิ์และเทคนิคการผลิต ของอุตสาหกรรมบางชนิด เป็นสิ่งที่เลียนแบบได้ยาก ตลอดจนอาจมีการจดทะเบียนสงวนลิขสิทธิ์ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น ซึ่งผู้ผลิตรายอื่นก็ไม่สามารถที่จะเข้าไปผลิตแข่งได้

4. การควบคุมแหล่งวัตถุดิบ อุตสาหกรรมนั้นอาจจะสามารถผลิตวัตถุดิบได้เอง หรือสามารถควบคุมแหล่งวัตถุดิบทั้งหมดไว้ได้ ในกรณีเช่นนี้การที่จะเข้าไปแข่งขันทำได้ยาก

5. นโยบายของรัฐบาล อุตสาหกรรมบางอย่าง เมื่อรัฐบาลส่งเสริมให้มีการผลิตได้ในปริมาณที่พอกับความต้องการแล้ว หรือมากเกินไปจนความต้องการ รัฐบาลก็สามารถระงับการเข้ามาของผู้ผลิตรายใหม่ได้ ในกรณีเช่นนี้เป็นการแน่นอนว่าผู้ผลิตรายใหม่ที่จะเข้ามาแข่งขันย่อมเป็นไปได้

ปัจจัยทางด้านการตลาด

ปัจจัยทางด้านการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การส่งเสริมการขาย ซึ่งสินค้าของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนั้น ได้โฆษณาจนเป็นที่นิยมของผู้ใช้ หรืออาจมีวิธีการส่งเสริมการขายอย่างดี การที่จะเข้ามาแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ถ้าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงไป ค่าการกระจุกตัว ก็จะเปลี่ยนแปลงได้

2.2.2 ตัวแปรที่ใช้วัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

(วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542: 74-75)

ตัวแปรหรือข้อมูลที่สามารถนำมาใช้วัดการกระจุกตัว ของอุตสาหกรรมในเชิงสถิติ ได้แก่ จำนวนคนงาน มูลค่ายอดขาย มูลค่าทรัพย์สิน กำไรสุทธิ กำลังการผลิต และมูลค่าเพิ่มจากการผลิต อย่างไรก็ตาม ตัวแปรแต่ละตัวมีทั้งข้อดี และข้อเสียต่างกัน ดังนี้

1. มูลค่ายอดขาย คือ รายรับทั้งหมดที่ได้จากการขายผลผลิตของหน่วยธุรกิจซึ่งเป็นข้อมูลที่หาได้ไม่ยาก เพราะเป็นข้อมูลที่จำเป็นในด้านการวางแผนทางด้านการตลาดและการประเมินผลงาน ของหน่วยธุรกิจเอง แต่มีข้อเสีย คือ อาจมีการนับซ้ำซ้อน อาจมีการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชี

2. มูลค่าสินทรัพย์ เป็นข้อมูลที่แสดงของขนาดหน่วยธุรกิจโดยพิจารณาจากจำนวนของมูลค่าทรัพย์สิน หรือทุนประเภทคงที่ แต่มักจะพบปัญหาในการตีราคาสินทรัพย์เป็นต้นทุนและยากแก่การเปรียบเทียบโดยเฉพาะต่อปีทั้งนี้เพราะราคาสินทรัพย์อาจแตกต่างกันตามระยะเวลาในการใช้

3. จำนวนคนงาน เป็นข้อมูลที่สามารถหาง่าย และเป็นที่ยอมรับเมื่อเทียบกับข้อมูลอื่นๆ แต่มีข้อเสีย คือ หากหน่วยธุรกิจขนาดใหญ่ที่ใช้การผลิตแบบ capital intensive การกระจุกตัวที่วัดจากจำนวนคนงาน อาจทำให้ค่าการกระจุกตัวต่ำกว่าความเป็นจริงได้

4. มูลค่าเพิ่ม เป็นข้อมูลที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างมูลค่าของการขายและต้นทุนการผลิต ซึ่งได้แก่ วัตถุดิบ ค่าจ้าง แรงงาน น้ำมันเชื้อเพลิง และสินค้าคงเหลือตัวแปรนี้ถือว่าเป็นข้อมูลที่ดีที่สุดถึงแม้ว่าจะเหมาะสมที่สุดแต่มีปัญหาการเก็บข้อมูลโดยเฉพาะเมื่อต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุน แต่ละขั้นตอนการผลิตจากหน่วยธุรกิจ

5. กำไรสุทธิ การใช้ข้อมูลประเภทนี้ในการหาค่าของการกระจุกตัว จะได้ค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ถ้าหน่วยธุรกิจไม่ได้หวังกำไรเป็นสำคัญ แต่มุ่งหวังส่วนแบ่งตลาดหรือหน่วยธุรกิจมีการประเมินมูลค่าการขายต่ำเกินไป

6. กำลังการผลิต เป็นข้อมูลที่แสดงความสามารถในการผลิตของหน่วยธุรกิจการใช้ข้อมูลกำลังการผลิตมาหาการกระจุกตัว

2.2.3 วิธีการวัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

การวัดการกระจุกตัวของจำนวนหน่วยผลิต และลักษณะการกระจายของขนาดของหน่วยผลิตที่อยู่ในตลาด เรียกว่าการกระจุกตัว (Concentration) ลักษณะการกระจุกตัวหรือสัดส่วนการกระจุกตัวของหน่วยผลิตในตลาด จะเป็นอัตราที่บอกให้รู้ถึงระดับการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการวัดการ กระจุกตัวของตลาดหรืออุตสาหกรรม จะเป็นข้อมูลทางสถิติอย่างย่อ ๆ เกี่ยวกับลักษณะการกระจายตามขนาดของหน่วยผลิต โดยวิธีการวัดระดับการกระจุกตัวของตลาดสามารถแบ่งเป็นสองลักษณะ ดังนี้ (Shapherd, William G, 1979 :40) (วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:77-80)

1. การวัดด้วยดัชนีเฉพาะ (Partial Index) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก คืออัตราส่วนการกระจุกตัว ซึ่งเป็นการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโดยสนใจเฉพาะหน่วยธุรกิจบางส่วนเท่านั้น โดยเฉพาะหน่วยธุรกิจขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรม

วิธีการวัดการกระจุกตัวเพียงบางส่วนมีอยู่มากมายหลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน วิธีการวัดการกระจุกตัวเพียงบางส่วนที่นิยมใช้กัน คือ Concentration Ratio (CR) เป็นการวัดสัดส่วนของตลาดโดยพิจารณาจากจำนวนหน่วยผลิตขนาดใหญ่ที่สุด จำนวนน้อยราย เช่น 4, 8, 10 ราย โดยเรียงลำดับจากหน่วยผลิตที่ใหญ่ที่สุด และรองลงมาตามลำดับ ว่ามีส่วนแบ่งในอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนเท่าใดจากจำนวนหน่วยผลิตทั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้น

สูตรในการคำนวณ (วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:77)

$$CR_n = \sum_{i=1}^n S_i$$

โดยที่	CR_n	=	อัตราส่วนการกระจุกตัวของ n หน่วยผลิต
	S_i	=	ส่วนแบ่งตลาดโดยเปรียบเทียบของแต่ละหน่วยผลิต
	i	=	1, 2, 3, ..., n
	n	=	จำนวนหน่วยผลิตรายใหญ่ที่ต้องการพิจารณา

จากสูตรจะเห็นว่า การวัดด้วยวิธี Concentration Ratio (CR) เป็นการหาส่วนแบ่งตลาดในอุตสาหกรรม (หรือตลาด) ของผู้ประกอบการ n ราย ว่าเป็นสัดส่วนเท่าใดของมูลค่าตลาดทั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้นๆ โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่า CR (http://en.wikipedia.org/wiki/Concentration_ratio, 2553: ออนไลน์) คือ

ค่า CR เท่ากับ 100	แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการผูกขาด
ค่า CR สูง (ประมาณร้อยละ 80 หรือมากกว่า)	แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวสูง หรือ มีการผูกขาดในอุตสาหกรรมสูง
ค่า CR ปานกลาง (ประมาณร้อยละ 50-80)	แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวในระดับปานกลาง หรือมีการแข่งขันในระดับปานกลาง
ค่า CR ต่ำ (ประมาณร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า)	แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวต่ำ หรือ มีการแข่งขันในอุตสาหกรรมมาก

ในการวัดการกระจุกตัวแบบนี้มีข้อเสีย คือ

1. บอกถึงการกระจุกตัวของหน่วยผลิตเพียงบางส่วน
2. ไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดโดยเปรียบเทียบ (Relation size) และตำแหน่งของหน่วยผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น
3. ไม่ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนตำแหน่งของหน่วยผลิตในตลาด และไม่ได้อธิบายถึงการกระจายของจำนวนและขนาดของทั้งหมดของหน่วยผลิตในตลาดนั้น ๆ บอกแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น
4. ไม่ได้คำนึงถึงหน่วยผลิตรายใหม่ที่จะเข้ามาแข่งขัน และศักยภาพของหน่วยผลิตเดิมที่มีอยู่
5. ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยทางภูมิภาคและบทบาทของสินค้าเข้าและสินค้าออก

2. การวัดด้วยดัชนีรวม (Summary Index) เป็นการวัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม โดยนำเอา ทุก ๆ หน่วยธุรกิจให้อุตสาหกรรมเข้ามาพิจารณา แทนที่จะพิจารณาเฉพาะหน่วยธุรกิจเพียงบางส่วนเท่านั้น วิธีที่นิยมใช้กันมากคือ Hirschman-Herfindahl Index (HHI) ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้วัดการกระจุกตัวของ อุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทุก ๆ หน่วยธุรกิจให้อุตสาหกรรมในการคำนวณค่า ซึ่งเป็น การแก้ไขข้อบกพร่องของการวัดด้วยวิธี Concentration Ratio โดย HHI เป็นดัชนีที่แสดงถึงผลรวม กำลังสองของขนาดหน่วยธุรกิจโดยเปรียบเทียบแต่ละแห่งในตลาด

สูตรในการคำนวณ (วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:78)

$$HHI = \sum_{i=1}^n S_i^2$$

โดยที่	HHI	=	Hirschman-Herfindahl Index (HHI)
	S_i	=	ส่วนแบ่งตลาดโดยเปรียบเทียบของแต่ละหน่วยผลิต
	i	=	1, 2, 3, ..., n
	n	=	จำนวนหน่วยผลิตทั้งหมดให้อุตสาหกรรม

ดัชนีเฮอร์ฟิנדัล จะมีค่าอยู่ระหว่าง 1 กับ $1/n$ ในกรณีที่มียุติผลผลิตเดียวในตลาดค่า $HHI = 1$ หมายถึง ตลาดผูกขาด ถ้ายุติผลผลิตทุกหน่วยมีขนาดเท่ากันค่า $HHI = 1/n$ หมายถึงตลาดมีการแข่งขัน ดังนั้นค่า HHI สามารถแสดงถึงการกระจายของจำนวนและขนาดของหน่วยผลิตทั้งหมดให้อุตสาหกรรม ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับการกระจุกตัวระหว่างอุตสาหกรรมได้ โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีเฮอร์ฟิנדัล (http://en.wikipedia.org/wiki/Herfindahl_index, 2553: ออนไลน์) คือ

ค่า H น้อยกว่า 0.1	แสดงว่า	อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวต่ำ มีการแข่งขันสูง
ค่า H อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 0.18	แสดงว่า	อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวปานกลาง คือ มีการแข่งขันปานกลาง
ค่า H มากกว่า 0.18	แสดงว่า	อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวสูง มีการแข่งขันต่ำ
ค่า H เท่ากับ 1	แสดงว่า	อุตสาหกรรมมีการผูกขาดเป็นตลาดผูกขาด

ดังนั้น การพิจารณาค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม จะทำให้ทราบถึงโครงสร้างตลาดของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ต้องการศึกษา ว่าอยู่ในลักษณะโครงสร้างตลาดแบบใด โดยการหาอัตราส่วนแบ่งการครองตลาดของธุรกิจขนาดใหญ่ เรียงลำดับตามขนาดของการผลิตใหญ่ที่สุด และรองลงมา เพื่อดูว่ามีส่วนแบ่งการครองตลาดคิดเป็นร้อยละเท่าใด ของการผลิตทั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้น และนำอัตราส่วนแบ่งการตลาดที่ได้ มาคำนวณค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม ด้วยวิธี Concentration Ratio (CR) และวิธี Hirschman-Herfindahl Index (HHI) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่า Concentration Ratio (CR) และค่า Hirschman-Herfindahl Index (HHI) ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยในการศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จะคำนวณค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมทั้ง 2 วิธี คือ วิธี Concentration Ratio (CR) เพื่อพิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชารายใหญ่ ที่มีส่วนแบ่งการตลาดในอันดับต้นๆ และวิธี Hirschman-Herfindahl Index (HHI) เพื่อพิจารณาข้อมูลโดยรวมของโรงเรียนกวดวิชาทุกแห่ง เมื่อนำค่าการกระจุกตัวที่คำนวณได้จากทั้ง 2 วิธี มาใช้ในการวิเคราะห์ว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร จะสามารถพิจารณาได้ว่าธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จัดอยู่ในลักษณะโครงสร้างตลาดประเภทใด

3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการกวดวิชา

พจน์ สะเพียรชัย (2526) ได้ศึกษาเรื่องการกวดวิชากับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. 4 หรือ ม. 4 ปีการศึกษา 2524 ในโรงเรียนที่มีความนิยมมากกับนักเรียนในโรงเรียนที่มีความนิยมปานกลางและนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2524 ในมหาวิทยาลัยจำกัดรับกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด และวิทยาลัยเอกชน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในโรงเรียนต่อในโรงเรียนที่มีความนิยมมากกับนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีความนิยมปานกลางและแบบสอบถามนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาต่อในสถาบันที่ต้องผ่านการสอบร่วมกับนักศึกษาที่ศึกษาต่อในสถาบันที่ไม่ต้องผ่านการสอบร่วม สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า

1. ผู้ที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีผลการเรียนเดิมดี ขณะเดียวกันผู้เรียนเหล่านี้สามารถสอบคัดเลือกเข้าได้ในโรงเรียนที่มีความนิยมมาก และมหาวิทยาลัยจำกัดรับ
2. ผู้ที่เรียนกวดวิชาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษาและผู้ que เข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมมาก และสถาบันที่ต้องผ่านการสอบร่วมส่วนใหญ่มีบิดามารดามีการศึกษาในระดับดี คือ อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

3. ผู้ที่มีบิดา-มารดา ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือประมงส่วนใหญ่เป็น ผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชา และเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมปานกลาง

4. ผู้ที่เรียนกวดวิชา และผู้ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมมาก และมหาวิทยาลัยจำกัด รับ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ และภาคกลาง เป็นส่วนใหญ่

5. ผู้ที่เรียนกวดวิชาและไม่ได้เรียนกวดวิชาทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา เห็นด้วยกับการเรียนกวดวิชา เพราะคิดว่าการเรียนกวดวิชามีส่วนช่วยในด้านกำลังใจและ ทบทวนวิชาที่เรียนมา โดยผู้ที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการเรียนกวดวิชาว่า เพื่อช่วย ทบทวนวิชาที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชาให้เหตุผลว่า ไม่เชื่อว่าการกวดวิชาทำให้สอบคัดเลือกได้

6. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพอใจในระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับสูง และ เชื่อว่าผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าไม่ได้

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์โดยมีความแตกต่างของสัดส่วน หรือความถี่อย่างมีนัยสำคัญกับ การสอบคัดเลือก คือ เพศ อาชีพของบิดา-มารดา รายได้รวมของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา-มารดา ภูมิลำเนาเดิม ผลการเรียนเดิม การเรียนกวดวิชาและประเภทของโรงเรียนกวดวิชา

8. ตัวแปรที่พบว่ามียุทธិพลสูง ต่อการสอบคัดเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ผล การเรียนเดิม และในระดับอุดมศึกษาคือ การกวดวิชา และผลการเรียนเดิม

วรรณตร พลาณูมาศ (2541) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายและประสิทธิผลการเรียนกวดวิชาของ นักเรียน 17 จังหวัดภาคเหนือ เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาสรุปว่า

1. นักศึกษาที่เรียนกวดวิชา สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เป็นจำนวนร้อยละ 69.5
2. ค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาโดยเฉลี่ย 8,740 บาท ต่อหลักสูตร
3. เมื่อทดสอบความแตกต่างของการเรียนกวดวิชาและไม่เรียนกวดวิชา พบว่าปัจจัยที่มีผล ต่อการเรียนกวดวิชาของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมี 5 ปัจจัย คือ

- เพศ เพศหญิงมีการเรียนกวดวิชามากกว่าเพศชาย
- คะแนนเฉลี่ยสะสม นักเรียนที่มีระดับการเรียนสูงจะมีการเรียนกวดวิชามากกว่า
- คุณสมบัติของการสมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัย นักเรียนที่ใช้วุฒิมัธยมปลายจะมีการ เรียนกวดวิชามากกว่านักเรียนที่ใช้วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้นหรือวุฒิมัธยมศึกษา
- วิธีการสอบคัดเลือก นักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกโดยวิธีเอนทรานซ์จะมีการเรียน กวดวิชามากกว่านักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยวิธีพิเศษหรือโควตา
- ระดับรายได้ของบิดามารดา นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะมีการเรียนกวดวิชา มากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการเรียนกวดวิชาในการศึกษาครั้งนี้ คือ สายวิชาของนักเรียน

ชนนา จักรวารี (2544) ได้ศึกษาผลของการกวดวิชาที่มีต่อความตรงเชิงพยากรณ์ของแบบวัดความรู้พื้นฐานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2543 จำนวน 1,389 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามและ แบบบันทึกคะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ และคะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาที่ผ่านการกวดวิชาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ผ่านการกวดวิชา และค่าความตรงเชิงพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแบบวัดความรู้วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเคมี และวิชาฟิสิกส์ สำหรับนักศึกษาที่ผ่านการกวดวิชาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ผ่านการ กวดวิชา ส่วนความตรงเชิงพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแบบวัดความรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยพบว่าการกวดวิชาช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น ช่วยในการสอบเข้าศึกษาต่อ ด้วยการแก้ไขข้อบกพร่องหรือเพิ่มเติมเนื้อหา อีกทั้งเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนการเรียนในชั้นเรียน โดยนักเรียนหนึ่งคนกวดวิชาโดยเฉลี่ย 2 วิชาต่อภาคเรียน ค่าใช้จ่ายวิชาละประมาณ 1,600 บาท และแต่ละปีมีนักเรียนเรียนกวดวิชาประมาณ 3.3 แสนคน หรือประมาณร้อยละ 30 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด รวมมีเงินหมุนเวียนในธุรกิจกวดวิชาประมาณ 1,000 ล้านบาทต่อภาคเรียน เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเดินทาง คิดได้เป็นประมาณ 3,200 ล้านบาทต่อปี เท่ากับว่าประชาชนใช้จ่ายไปกับการกวดวิชาถึงกว่าหนึ่งในสิบของรายจ่ายเพื่อการศึกษาโดยภาคเอกชน

สุพจน์ ภิญญภัสสร (2545) ได้ศึกษาอุปสงค์ของการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาและสำรวจความต้องการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนกวดวิชา เพราะเชื่อว่าการกวดวิชาจะทำให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้น รองลงมาเพื่อช่วยทบทวนวิชาที่เรียนในโรงเรียน โดยเห็นว่าวิธีการสอนของโรงเรียนกวดวิชาดีกว่าในโรงเรียนที่เรียนอยู่ การกวดวิชาช่วยให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจในการเรียน ตลอดจนการทำคะแนนสอบที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะเรียนกวดวิชาในภาคเรียนปกติ มากกว่าที่จะเรียนเฉพาะปิดภาคเรียนฤดูร้อน ใช้เวลาในการเรียน 1 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาในการเดินทางไปเรียนไม่เกินครึ่งชั่วโมง มีค่าใช้จ่ายในการเรียนประมาณ 1,001-3,000 บาทต่อภาคเรียน โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้ชักจูงให้เรียนกวดวิชาสำหรับนักเรียนที่ไม่เรียนกวดวิชา เพราะเห็นว่าเป็นการเสียค่าใช้จ่ายมาก นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสถาบันกวดวิชาช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ช่วยทบทวนวิชาที่เรียนมา และมีความได้เปรียบในการทำคะแนนสอบ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเรียนกวดวิชามากที่สุด คือ การที่เคยเรียนกวดวิชามาก่อน รองลงมา คือ การเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

มนชยา อรุณศ และ ศิวพงศ์ ธีรอำพน (2548) ได้ศึกษาเรื่องการกวดวิชากับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยพัฒนาแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปเชิงพลวัตแบบรุ่นอายุเหลื่อมกัน (Overlapping Generations) ที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกวดวิชาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในแบบจำลองนี้ บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถเริ่มต้นแต่กำเนิด แต่สามารถเลือกเรียนกวดวิชาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสามารถของตนได้ ซึ่งมีผลต่อการได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยแรงผลักดันให้บุคคลต้องการเรียนกวดวิชาเกิดจากการแข่งขันเพื่อให้ได้เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ทำให้บุคคลนั้นเลื่อนสถานะจากแรงงานระดับมัธยมศึกษาเป็นแรงงานระดับบัณฑิตที่ได้ค่าจ้างสูงกว่า จากกระบวนการแข่งขันในแบบจำลองพบว่าคนที่กวดวิชาคือคนที่มีความสามารถเริ่มต้นค่อนข้างสูง และเป็นผู้ที่น่าจะได้เข้าศึกษาต่ออยู่แล้ว ส่วนคนที่มีความสามารถเริ่มต้นต่ำและไม่น่าจะได้เข้าศึกษาต่อจะไม่เลือกเรียนกวดวิชา เนื่องจากการได้เข้าศึกษาไม่คุ้มค่าในเชิงอรรถประโยชน์ตลอดชีวิตสำหรับคนกลุ่มที่มีความสามารถเริ่มต้นต่ำ นอกจากนั้นการกวดวิชาสามารถเพิ่มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้โดยผ่านการยกระดับความสามารถขั้นต่ำของผู้ที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการสะสมทุนมนุษย์

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกวดวิชาในด้านต่างๆที่มีผู้ทำการศึกษาไว้ ทำให้ทราบข้อมูลในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับผู้เรียนกวดวิชา ได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นที่เรียนในปัจจุบัน แผนการเรียน ผลการเรียน รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา เหตุผลที่เรียนกวดวิชา ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ ว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย คือ โรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องทั่วประเทศ ในช่วงปี 2547 - 2551
2. ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้แก่

2.1 โรงเรียนกวดวิชา ซึ่งเปิดดำเนินการ และมีส่วนตั้งอยู่ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 แห่ง ได้แก่

กวดวิชาคิดคณิต	กวดวิชาณภัทรศึกษา สยามสแควร์	เดอะเบรณ ปทุมวัน
เดอะเบรณ สยามสแควร์	เดอะติวเตอร์ ปทุมวัน	เดอะติวเตอร์ สยามสแควร์
กวดวิชาเตรียมวิทยา	กวดวิชาธรรมชาติศึกษา	กวดวิชานวดศึกษา สยามสแควร์
กวดวิชาบ้านคำนวน	กวดวิชาบ้านคำนวน สยามสแควร์	กวดวิชาปริทรรศน์ศึกษา
กวดวิชาวรรณวัชร	กวดวิชาวรรณสรณ์ สยามสแควร์	ศูนย์ความรู้สัญญา
กวดวิชาวิทย์ศิลป์	กวดวิชาวิทย์ศิลป์ สยามสแควร์	สมัยวิทยา
ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต	ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต สยามสแควร์	กวดวิชาสยามศึกษา
สืตบุตรบำรุงเวลาพิเศษ	สอนเสริม ดร.ณสรณ์-ดร.ยุพา	แอปพลายด์ฟิสิกส์
สอนภาษาและกวดวิชาบัณฑิตปริญญา สยามสแควร์		

2.2 บุคลากรครูผู้สอน ของโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในปี 2551 จำนวน 294 คน

2.3 นักเรียนที่เรียนกับโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในปี 2551 จำนวน 43,284 คน

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยขั้นตอนการสุ่มเก็บตัวอย่าง ดังนี้

1. ในการศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาเพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยจะใช้ข้อมูลจากประชากรทั้งหมด คือ โรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องทั่วประเทศ ช่วงปี 2547 - 2551

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรครูผู้สอน ของโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ซึ่งดำเนินการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ในปี 2551 มีจำนวน 15 คน ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 5% ของบุคลากรครูผู้สอน จำนวน 294 คน การเลือกตัวอย่างกระทำตามความสะดวก โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่กำหนด

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนกวดวิชา กับโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ซึ่งดำเนินการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ในปี 2551 มีจำนวน 400 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ตามหลักการของยามาเน่ (อิริเดซ พิมพ์ทองงาม, 2552: 80-81; อ้างอิงจาก Yamane, 1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 396 คน และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการกำหนดโควตา (Quota Sampling) ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง แห่งละ 16 คน การเลือกตัวอย่างกระทำตามความสะดวก โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่กำหนด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 2 ฉบับ เพื่อสอบถามข้อมูลจากบุคลากรครูผู้สอน และผู้เรียนกวดวิชา

2.1 แบบสอบถามครูผู้สอน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชา ประกอบด้วยลักษณะการกวดวิชา วิชาที่สอน ระยะเวลาในการสอน ความยากง่ายในการเข้าสู่ธุรกิจกวดวิชา และการเปลี่ยนไปสอนยังโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

2.2 แบบสอบถามผู้เรียน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้ตัวเลือก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทววิชา ประกอบด้วยลักษณะการทววิชา ค่าใช้จ่ายในการทววิชา ระยะเวลาในการทววิชา และเหตุผลในการทววิชา

ตอนที่ 3 ผลที่ได้รับจากการทววิชา ประกอบด้วยประสิทธิผลที่ได้รับจากการทววิชา ซึ่งพิจารณาจากผลการเรียน และผลการสอบเข้าศึกษาต่อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทววิชา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน และผู้เรียนทววิชาที่โรงเรียนทววิชาทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยเป็นบุคลากร ครูผู้สอนจำนวน 50 คน และผู้เรียนทววิชาจำนวน 400 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนทววิชาต่างๆ ในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

1.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการโรงเรียนทววิชา ครูผู้สอน และผู้เรียนทววิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยการสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างไว้

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 1.2 ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553

2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี 2547-2551 โดยการรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (www.opec.go.th) และข้อมูลจากวารสาร บทความ อินเทอร์เน็ต

4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

กระทำโดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมารวบรวมและประมวลผล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. ทำการลงรหัส (Coding) โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาลงรหัส ตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า
3. ทำการจัดระบบข้อมูล และบันทึกข้อมูล
4. ทำการประมวลผลค่าสถิติเบื้องต้น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย กระทำโดยการพรรณนา และอาศัยสถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ยในการอธิบาย โดยมีสูตร ดังนี้

- 1) ค่าร้อยละ (P) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 64-65)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นค่าร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541: 64-65)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของค่าที่ต้องการหา
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.2.2 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กระทำโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : การวิเคราะห์การกระจุกตัว กระทำโดยการคำนวณค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม โดยวิธีหาค่าดัชนี Concentration Ratio (CR) และค่าดัชนี Hirschman- Herfindahl Index (HHI) โดยใช้ข้อมูลรายได้จากการเปิดสอนกวดวิชาในแต่ละหลักสูตรของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง จากการประมาณการณ มาคำนวณหาค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม โดยมีสูตรและเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

1) สูตรการคำนวณค่า หรืออัตรา Concentration Ratio (CR) ปรับปรุงจาก (วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:77)

$$CR_n = \sum_{i=1}^n S_i$$

โดยที่ CR_n = อัตราส่วนการกระจุกตัวของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน n แห่ง
 S_i = ส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน
 i = โรงเรียนกวดวิชาแห่งที่ 1, 2, 3, ..., n
 n = จำนวนโรงเรียนกวดวิชารายใหญ่ที่ต้องการพิจารณา ซึ่งมีจำนวน 8 แห่ง

อัตราการแข่งขันจะบอกให้รู้ถึงเปอร์เซ็นต์ของยอดขาย(มูลค่าการกวตวิชา)ทั้งหมดของโรงเรียนกวตวิชา 4 แห่ง 8 แห่ง หรือ 10 แห่ง ที่ใหญ่ที่สุดในอุตสาหกรรม เรียงลงมาตามลำดับ หากอัตราการแข่งขันของโรงเรียนกวตวิชา 4 แห่งที่ใหญ่ที่สุด มีค่าสูงเกินกว่า 80 เปอร์เซนต์ ก็มีแนวโน้มที่จะจัดอยู่ในตลาดผู้ขายน้อยราย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่า CR ที่คำนวณได้ เพื่อบ่งชี้ลักษณะการแข่งขันหรือการผูกขาดในธุรกิจการกวตวิชา (http://en.wikipedia.org/wiki/Concentration_ratio, 2553: ออนไลน์) คือ

ค่า CR เท่ากับ 100	แสดงว่า ธุรกิจการกวตวิชา มีการผูกขาด ลักษณะตลาดเป็นแบบผูกขาด
ค่า CR สูง (ประมาณร้อยละ 80 หรือมากกว่า)	แสดงว่า ธุรกิจการกวตวิชา มีการกระจุกตัวสูง ลักษณะตลาดแบบผู้ขายน้อยราย
ค่า CR ปานกลาง (ประมาณร้อยละ 50-80)	แสดงว่า ธุรกิจการกวตวิชา มีการกระจุกตัวปานกลาง ลักษณะตลาดเป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
ค่า CR ต่ำ (ประมาณร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า)	แสดงว่า ธุรกิจการกวตวิชา มีการกระจุกตัวต่ำหรือ มีการแข่งขันในอุตสาหกรรมมาก ลักษณะตลาดเป็นแบบแข่งขันสมบูรณ์

2) สูตรการคำนวณค่า หรืออัตรา Hirschman-Herfindahl Index (HHI) ปรับปรุงจาก(วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2542:78)

$$HHI = \sum_{i=1}^n S_i^2$$

โดยที่	HHI	=	ดัชนีเฮอร์ฟินดัล ซึ่งหมายถึงดัชนีการกระจุกตัวของโรงเรียนกวตวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน n แห่ง
	Si	=	ส่วนแบ่งตลาดโดยเปรียบเทียบของโรงเรียนกวตวิชาแต่ละแห่ง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน
	i	=	โรงเรียนกวตวิชาแห่งที่ 1, 2, 3, ..., n
	n	=	จำนวนโรงเรียนกวตวิชาทั้งหมดในเขตปทุมวัน ซึ่งมีจำนวน 25 แห่ง

ดัชนีเฮอร์ฟินดัล จะมีค่าอยู่ระหว่าง 1 กับ $1/n$ ในกรณีที่ มีหน่วยผลิตเดียวในตลาดค่า $HHI = 1$ หมายถึง ตลาดผูกขาด ถ้าหน่วยผลิตทุกหน่วยมีขนาดเท่ากันค่า $HHI = 1/n$ หมายถึงตลาดมีการแข่งขัน ดังนั้นค่า HHI สามารถแสดงถึงการกระจายของจำนวนและขนาดของหน่วยผลิตทั้งหมดในอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับกระจุกตัวระหว่างอุตสาหกรรมได้ โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีเฮอร์ฟินดัล (http://en.wikipedia.org/wiki/Herfindahl_index, 2553: ออนไลน์) คือ

ค่า HHI น้อยกว่า 0.1	แสดงว่า	ธุรกิจการกวดวิชามีการกระจุกตัวต่ำ อุตสาหกรรมมีการแข่งขันสูง ลักษณะตลาดเป็นแบบแข่งขันสมบูรณ์
ค่า HHI อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 0.18	แสดงว่า	ธุรกิจการกวดวิชามีการแข่งขันปานกลาง ลักษณะตลาดเป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
ค่า HHI มากกว่า 0.18	แสดงว่า	ธุรกิจการกวดวิชามีการแข่งขันต่ำ ลักษณะตลาดเป็นแบบผู้ขายน้อยราย
ค่า HHI เท่ากับ 1	แสดงว่า	ธุรกิจการกวดวิชามีการผูกขาด ลักษณะตลาดเป็นแบบผูกขาด

ขั้นที่ 2 : การวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา กระทำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน รูปแบบและลักษณะของหลักสูตร วิชาที่เปิดสอน ระดับชั้นที่เปิดสอน อัตราค่าเรียนในแต่ละหลักสูตร นำเสนอโดยการพรรณนาข้อมูลสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ขั้นที่ 3 : การวิเคราะห์ความรอบรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร กระทำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ที่ เป็นความคิดเห็นของผู้เรียน และครูผู้สอน เกี่ยวกับการเปรียบเทียบข้อมูลในด้านต่างๆ ของโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนหรือสอนอยู่ในปัจจุบัน เช่น อัตราค่าเรียน ค่าตอบแทนในการสอน และหลักสูตรที่เปิดสอน กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

ขั้นที่ 4 : การวิเคราะห์ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต กระทำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการเข้ามาเป็นบุคลากรผู้สอนของโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน ความสามารถและเงื่อนไขในการเปลี่ยนไปสอนยังโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ และวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับในการเปิดโรงเรียนกวดวิชา ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการพรรณนาจากสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ขั้นที่ 5 : การวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างตลาดกวดวิชาในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
โดยอาศัยผลการวิเคราะห์ จากขั้นที่ 1 – 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แยกตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย

จากการรวบรวมข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย สามารถสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครู และสัดส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาในช่วงปี 2547 - 2551 ได้ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร
ช่วงปี 2547 – 2551

ปี	กรุงเทพฯ		ภูมิภาค		รวม (แห่ง)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	ร้อยละ		
2547	296	34.26	568	65.74	864	-
2548	301	33.30	603	66.70	904	4.63
2549	302	31.33	662	68.67	964	6.64
2550	334	30.98	44	69.02	1,078	11.83
2551	246	22.95	826	77.05	1,072	-0.56

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

จากตาราง 3 สรุปจำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2551 แยกตามพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค สามารถจำแนกได้ดังนี้

พ.ศ. 2547 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 864 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร 296 แห่ง และในภูมิภาค 568 แห่ง

พ.ศ. 2548 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 904 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร 301 แห่ง และในภูมิภาค 603 แห่ง

พ.ศ. 2549 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 982 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร 320 แห่ง และในภูมิภาค 662 แห่ง

พ.ศ. 2550 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 1,078 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร 334 แห่ง และในภูมิภาค 744 แห่ง

พ.ศ. 2551 มีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 1,072 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร 246 แห่ง และในภูมิภาค 826 แห่ง

จำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ช่วง ปี 2547 – 2550 และลดลงเล็กน้อยในปี 2551 โดยโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค ซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ หากพิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาพบว่ามีจำนวนมากถึง 1 ใน 3 ของโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2547 – 2551

ปี	กรุงเทพฯ		ภูมิภาค		รวม (คน)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	จำนวน นักเรียน (คน)	ร้อยละ	จำนวน นักเรียน (คน)	ร้อยละ		
2547	145,864	50.20	144,715	49.80	290,579	-
2548	130,563	44.39	163,584	55.61	294,147	1.23
2549	128,616	41.30	182,781	58.70	311,397	5.86
2550	147,012	41.64	206,048	58.36	353,060	13.38
2551	152,112	38.19	246,234	61.81	398,346	12.83

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

จากตาราง 4 สรุปจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2551 แยกตามพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค สามารถจำแนกได้ดังนี้

พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 145,864 คน และในภูมิภาคจำนวน 144,715 คน

พ.ศ. 2548 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 294,147 คน โดยเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 130,563 คน และในภูมิภาคจำนวน 163,584 คน

พ.ศ. 2549 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 311,397 คน โดยเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 128,616 คน และในภูมิภาคจำนวน 182,781 คน

พ.ศ. 2550 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 353,060 คน โดยเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 147,012 คน และในภูมิภาคจำนวน 206,048 คน

พ.ศ. 2551 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 398,346 คน โดยเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 152,112 คน และในภูมิภาคจำนวน 246,234 คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วง ปี 2547 – 2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี หากพิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาพบว่ามีจำนวนมากถึง 1 ใน 2 ของจำนวนนักเรียนทั้งประเทศ พบว่าช่วงปี 2547 – 2549 จำนวนนักเรียนลดลง และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2550 – 2551 ส่วนนักเรียนในภูมิภาคมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ ช่วงปี 2547 – 2551 แยกตามเพศ และเขตพื้นที่

ปี	หน่วย : คน (ร้อยละ)						
	กรุงเทพมหานคร		ภูมิภาค		ทั่วประเทศ		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
2547	66,398 (45.52)	79,466 (54.48)	64,868 (44.82)	79,847 (55.18)	131,266 (45.17)	159,313 (54.83)	290,579 (100)
2548	60,806 (46.57)	69,757 (53.43)	71,886 (43.94)	91,698 (56.06)	132,692 (45.11)	161,455 (54.89)	294,147 (100)
2549	57,875 (45.00)	70,741 (55.00)	80,367 (43.97)	102,417 (56.03)	138,242 (44.39)	173,158 (55.61)	311,400 (100)
2550	67,095 (45.64)	79,917 (54.36)	90,966 (44.15)	115,082 (55.85)	158,061 (44.77)	194,999 (55.23)	353,060 (100)
2551	71,595 (47.07)	80,517 (52.93)	118,695 (48.20)	127,539 (51.80)	190,290 (47.77)	208,056 (52.23)	398,346 (100)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

จากตาราง 5 สรุปจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2551 แยกตามเพศ และพื้นที่กรุงเทพมหานคร และภูมิภาค สามารถจำแนกได้ดังนี้

พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 159,313 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 79,466 คน ภูมิภาค 79,847 คน และนักเรียนชายจำนวน 131,266 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 66,398 คน ภูมิภาค 64,868 คน

พ.ศ. 2548 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 161,455 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 69,757 คน ภูมิภาค 91,698 คน และนักเรียนชายจำนวน 132,692 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 60,806 คน ภูมิภาค 71,886 คน

พ.ศ. 2549 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 173,158 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 70,741 คน ภูมิภาค 102,417 คน และนักเรียนชายจำนวน 138,242 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 57,875 คน ภูมิภาค 80,367 คน

พ.ศ. 2550 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 194,999 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 79,917 คน ภูมิภาค 115,082 คน และนักเรียนชายจำนวน 158,061 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 67,095 คน ภูมิภาค 90,966 คน

พ.ศ. 2551 มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 290,579 คน โดยเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 208,056 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 80,517 คน ภูมิภาค 127,539 คน และนักเรียนชายจำนวน 190,290 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 71,595 คน ภูมิภาค 118,695 คน นักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วง ปี 2547 – 2551 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตาราง 6 จำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร
ช่วงปี 2547 – 2551

ปี	กรุงเทพฯ		ภูมิภาค		รวม (คน)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	จำนวนครู (คน)	ร้อยละ	จำนวนครู (คน)	ร้อยละ		
2547	1,673	35.74	3,008	64.26	4,681	-
2548	1,459	29.73	3,449	70.27	4,908	4.85
2549	1,459	26.25	4,099	73.75	5,558	13.24
2550	1,991	27.66	5,208	72.34	7,199	29.53
2551	2,001	27.42	5,297	72.58	7,298	1.38

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

จากตาราง 6 สรุปจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2551 แยกตามพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค สามารถจำแนกได้ดังนี้

พ.ศ. 2547 มีจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 4,681 คน โดยเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,673 คน และในภูมิภาคจำนวน 3,008 คน

พ.ศ. 2548 มีจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 4,908 คน โดยเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,459 คน และในภูมิภาคจำนวน 3,449 คน

พ.ศ. 2549 มีจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 5,558 คน โดยเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,459 คน และในภูมิภาคจำนวน 4,099 คน

พ.ศ. 2550 มีจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 7,199 คน โดยเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,991 คน และในภูมิภาคจำนวน 5,208 คน

พ.ศ. 2551 มีจำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 7,298 คน โดยเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,001 คน และในภูมิภาคจำนวน 5,297 คน

จำนวนครูในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วง ปี 2547 – 2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่มีการเพิ่มขึ้นในจำนวนที่ไม่มากนัก ในช่วงปี 2547 – 2549 หลังจากนั้นจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 1,641 คน ในปี 2550 โดยครูส่วนใหญ่ จะเป็นครูในโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค

ตาราง 7 เปรียบเทียบจำนวนครู จำนวนนักเรียน และสัดส่วนครูต่อนักเรียน แยกตามภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร

หน่วย : คน

ปี	กรุงเทพฯ			ภูมิภาค		
	ครู	นักเรียน	อัตราส่วน ครู/นักเรียน	ครู	นักเรียน	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
2547	1,673	145,864	1 : 87	3,008	144,715	1 : 48
2548	1,459	130,563	1 : 89	3,449	163,584	1 : 47
2549	1,459	128,616	1 : 88	4,099	182,781	1 : 45
2550	1,991	147,012	1 : 74	5,208	206,048	1 : 40
2551	2,001	152,112	1 : 76	5,297	246,234	1 : 46

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

จากตาราง 7 เปรียบเทียบสัดส่วนของครูต่อนักเรียน ในโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย แยกตามพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค ช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2551 สามารถจำแนกได้ดังนี้

พ.ศ. 2547 อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 87 คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 48 คน

พ.ศ. 2548 อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 89 คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 47 คน

พ.ศ. 2549 อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 88 คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 45 คน

พ.ศ. 2550 อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 74 คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 40 คน

พ.ศ. 2551 อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 76 คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค คือ ครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน 46 คน

พิจารณาอัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทยช่วง ปี 2547 – 2551 พบว่าครูผู้สอน 1 คน ของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร มีอัตราส่วนต่อจำนวนนักเรียนที่มากกว่า โรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน ทั้งในด้านของจำนวนนักเรียนและครูในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งช่วงปี 2549 – 2551 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน และครูในโรงเรียนกวดวิชา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามโดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไป ของการกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับการกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน และจำนวนครู ในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในช่วงปี 2549 - 2551 ได้ดังนี้

ตาราง 8 จำนวนนักเรียน และครู ในโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2549 – 2551 แยกตามโรงเรียน

		หน่วย : คน					
ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551	
		นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู
1	คิดคณิต	317	12	336	15	328	12
2	ณภัทรศึกษา สยามสแควร์	935	1	950	1	931	1
3	เดอะเบรน ปทุมวัน	1,666	5	1,590	6	1,746	4
4	เดอะเบรน สยามสแควร์	3,980	5	4,400	7	4,154	6
5	เดอะติวเตอร์ ปทุมวัน	1,520	12	1,538	15	1,587	15
6	เดอะติวเตอร์ สยามสแควร์	3,306	75	3,906	75	3,717	41
7	เตรียมวิทยา	613	5	853	5	586	3
8	ธรรมชาติศึกษา	2,334	6	2,934	6	2,088	7

ตาราง 8 (ต่อ)

หน่วย : คน

ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551	
		นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู
9	นวกศึกษา สยามสแควร์	2,713	3	3,013	9	3,011	12
10	บ้านค่านวน	1,940	11	2,240	11	1,887	9
11	บ้านค่านวน สยามสแควร์	2,268	10	2,380	10	2,339	8
12	ปริทรรศน์ศึกษา	4,265	30	4,405	30	4,567	34
13	วรรณวัชร	2,460	16	2,860	16	2,204	15
14	วรรณสรณ์ สยามสแควร์	3,050	3	3,460	3	0	0
15	วิทย์ศิลป์	1,415	4	1,415	7	1,573	7
16	วิทย์ศิลป์ สยามสแควร์	741	4	1,015	5	807	6
17	ศูนย์ความรู้สัญญา	906	12	913	12	1,000	10
18	ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต	2,848	29	3,316	31	3,038	21
19	ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิตสยาม สแควร์	709	29	739	29	709	22
20	สมัยวิทยา	2,100	1	2,181	1	2,055	1
21	สยามศึกษา	723	8	633	8	854	6
22	สอนภาษาและกวดวิชาบัณฑิต ปรัชญา สยามสแควร์	1,001	2	1,119	2	1,024	2
23	สอนเสริม ดร.ณสรณ์-ดร.ยุพา	406	8	409	10	462	10
24	สืตบุตรบำรุงเวลาพิเศษ	475	45	505	45	575	39
25	แอฟพลายด์ฟิสิกส์	2,290	2	2,422	3	2,042	3
รวม		44,981	338	49,532	362	43,284	294

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

หมายเหตุ : ปี 2551 โรงเรียนกวดวิชาวรรณสรณ์ สยามสแควร์ ยกเลิกการดำเนินการ
ในเขตปทุมวัน โดยย้ายไปเปิดสาขาที่อาคารวรรณสรณ์ ในเขตพญาไท

จากตาราง 8 แสดงจำนวนนักเรียน และครูของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2549 – 2551 พิจารณาจากข้อมูลการจัดทะเบียนประกอบกิจการ มีจำนวนทั้งสิ้น 25 แห่ง โดยมีโรงเรียนกวดวิชา 5 แห่ง ที่มีการจดทะเบียนขยายสาขา คือ เดอะเบรน วิทยศิลป์ เดอะติวเตอร์ บ้านคำนวน และ ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต ดังนั้นในช่วงปี 2549 – 2550 หากไม่พิจารณาจากจำนวนสาขาที่จดทะเบียน จะมีโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น 20 แห่ง และลดลงเหลือ 19 แห่ง ในปี 2551 เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาวรรณสรณ์ สยามสแควร์ ย้ายไปดำเนินการที่อาคารวรรณสรณ์ ในเขตพญาไท

โรงเรียนกวดวิชาที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ เดอะเบรน เดอะติวเตอร์ บริหารณ์ศึกษา บ้านคำนวน และ ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต โดยมีจำนวนนักเรียนรวมกันประมาณ 50% ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนโรงเรียนที่มีจำนวนครูผู้สอนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ เดอะติวเตอร์ ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต สืบบุตธบำรุงเวลาพิเศษ บริหารณ์ศึกษา และบ้านคำนวน

2.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนกวดวิชา กับโรงเรียนกวดวิชา ทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อมูลทั่วไปในด้านต่างๆ ของผู้เรียน ได้ดังนี้

ตาราง 9 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

	ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	166	41.50
	หญิง	234	58.50
อายุ	ต่ำกว่า 15 ปี	55	13.75
	15-18 ปี	335	83.50
	มากกว่า 18 ปี	10	2.50
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ / ปริมณฑล	326	81.50
	ต่างจังหวัด	74	18.50
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	-	-
	มัธยมศึกษาตอนต้น	100	25.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	291	72.75
	อื่นๆ	9	2.25

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
สาย/แผนการเรียน	วิทย์ – คณิต	196	49.00
	ศิลป์ – คำนวณ	50	12.50
	ศิลป์ – ภาษา	62	15.50
	อื่นๆ (มัธยมต้น, อาชีวศึกษา)	92	23.00
อาชีพของบิดา	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	152	38.19
	รับราชการ	88	22.11
	เกษตรกรรม/ประมง	10	2.51
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	36	9.05
	พนักงานบริษัทเอกชน	103	25.88
	อื่นๆ (พ่อบ้าน, ไม่ระบุ)	9	2.26
อาชีพของมารดา	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	124	31.16
	รับราชการ	88	22.11
	เกษตรกรรม/ประมง	10	2.51
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	5.78
	พนักงานบริษัทเอกชน	125	31.41
	อื่นๆ (แม่บ้าน)	28	7.04
ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา	ประถมศึกษา	9	2.28
	มัธยมศึกษาตอนต้น	8	2.03
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	29	7.36
	ปริญญาตรี	293	74.37
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	11.68
	อื่นๆ (ปวช., ปวส., อนุปริญญา)	9	2.28

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุดของ มารดา	ประถมศึกษา	10	2.53
	มัธยมศึกษาตอนต้น	12	3.03
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	20	5.05
	ปริญญาตรี	305	77.02
	สูงกว่าปริญญาตรี	35	8.84
	อื่นๆ (ปวช.,ปวส.,อนุปริญญา)	14	3.54
รายได้ของครอบครัว/เดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	4	1.01
	10,000 – 20,000 บาท	24	6.08
	20,001 – 30,000 บาท	21	5.32
	30,001 – 40,000 บาท	81	20.51
	40,001 – 50,000 บาท	82	20.76
	มากกว่า 50,000 บาท	183	46.33

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถาม ปี 2553

จากตาราง 9 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จำแนกได้ดังนี้

เพศ อายุ และภูมิลำเนาของผู้เรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 และเพศหญิง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.5 เป็นผู้ที่อายุ 15-18 ปี รองลงมาร้อยละ 13.75 คือผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 2.5 ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 81.5 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ร้อยละ 18.5

ระดับการศึกษา และแผนการเรียน ของผู้เรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 72.75 เป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอื่นๆเพียงร้อยละ 25 และร้อยละ 2.25 ตามลำดับ ผู้เรียนเป็นผู้ที่ศึกษา

ในแผนการเรียนวิทย์-คณิต เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49 เป็นผู้ที่ศึกษาในแผนการเรียน ศิลป์-คำนวณ ร้อยละ 12.5 ศึกษาในแผนการเรียนศิลป์-ภาษา ร้อยละ 15.5 และแผนการเรียนอื่นๆ ร้อยละ 23

อาชีพและระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา ของผู้เรียนกวดวิชา

อาชีพของบิดาและมารดา ของผู้เรียนกวดวิชา กับโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.07 มีบิดาประกอบอาชีพในภาคธุรกิจ เอกชน โดยประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 38.19 ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน บริษัทเอกชน ร้อยละ 25.88 บิดาประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจรวมร้อยละ 31.16 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ประมง ร้อยละ 2.51 และประกอบอาชีพอื่นๆ เพียงร้อยละ 2.26 ผู้เรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.57 มีมารดาประกอบอาชีพในภาคธุรกิจเอกชน โดยประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 31.16 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 31.41 มารดาประกอบ อาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจรวมร้อยละ 27.89 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ประมง เพียงร้อยละ 2.51 และประกอบอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 7.04 ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาของผู้เรียน ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.37 อยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.84 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 7.36 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 2.28 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.03 และในระดับอื่นๆ ร้อยละ 2.28 ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดาของผู้เรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.02 อยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.84 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 5.05 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.03 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 2.53 และในระดับอื่นๆ ร้อยละ 3.50

รายได้ของครัวเรือน ของผู้เรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชา กับโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.33 มีรายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน 40,001-50,000 บาท ร้อยละ 20.76 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 20.51 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 6.08 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 5.32 และมีรายได้ของครอบครัว ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท เพียงร้อยละ 1.01

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชาของผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวันกรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกวดวิชาของผู้เรียนกวดวิชา ได้ดังนี้

ตาราง 10 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน โรงเรียน และการกวดวิชา ของผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน โรงเรียน และการกวดวิชา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คะแนนเฉลี่ย		
ก่อนเรียนกวดวิชา		
ต่ำกว่า 2.00	-	-
2.00 - 2.50	67	17.77
2.51 – 3.00	108	28.65
3.01 – 3.50	112	29.71
มากกว่า 3.50	90	23.87
คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกวดวิชา		
ต่ำกว่า 2.00	-	-
2.00 - 2.50	34	9.94
2.51 – 3.00	80	23.39
3.01 – 3.50	128	37.43
มากกว่า 3.50	100	29.24
วิชาที่เรียนในปัจจุบัน		
คณิตศาสตร์	311	77.75
วิทยาศาสตร์	233	41.75
ภาษาไทย	174	43.50
ภาษาอังกฤษ	210	52.50
อื่นๆ (สังคมศึกษา,ภาษาฝรั่งเศส, ความถนัดทางการเรียน, พื้นฐานวิศวกรรม)	44	11.00
จำนวนวันที่เรียนกวดวิชา/สัปดาห์		
1 – 2 วัน	146	36.59
3 - 4 วัน	128	32.08
มากกว่า 4 วัน	125	31.33

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา/เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	196	49.00
	5,000-10,000 บาท	144	36.00
	10,001-15,000 บาท	41	10.25
	มากกว่า 15,000 บาท	19	4.75
การเปรียบเทียบข้อมูลกับ โรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ	เปรียบเทียบ	301	76.01
	ไม่เปรียบเทียบ	93	23.48
ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ เลือกโรงเรียนกวดวิชา	ความมีชื่อเสียง	131	43.96
	ราคาเหมาะสม	183	63.10
	ความสะดวกในการเดินทาง	124	58.25
	อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ	267	88.12
	เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ	165	51.16
	มีการส่งเสริมการขาย/ให้ส่วนลด	90	31.14
ความสามารถในการเปลี่ยน ไปเรียนกับโรงเรียนกวดวิชา แห่งอื่นๆ	เปลี่ยนได้ทันที	89	22.42
	เปลี่ยนหลังเรียนครบหลักสูตร	263	66.25
	เปลี่ยนไม่ได้	29	7.30
	อื่นๆ (ไม่ยอมเปลี่ยน)	14	3.53
เหตุผลที่เลือกเรียนกวดวิชา ในปัจจุบัน	เรียนล่วงหน้าก่อนชั้นเรียนปกติ	301	75.44
	เรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ/ไม่ทันเพื่อน	111	27.82
	เพื่อช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น	223	55.89
	เพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ	231	57.89
	เพื่อนชวน	33	8.27
	ผู้ปกครองให้เรียน	66	16.54
	ครูในโรงเรียนแนะนำให้เรียน	5	1.25
	อื่นๆ (ใช้เวลาว่าง)	3	0.75

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งของการเรียน กวดวิชา	ครั้งที่ 1	43	10.78
	ครั้งที่ 2	69	17.29
	ครั้งที่ 3	56	14.04
	ครั้งที่ 4 เป็นต้นไป	231	57.89
ผลในด้านบวกที่ได้รับจากการ กวดวิชา	ผลการเรียน/เกรดเฉลี่ยดีขึ้น	272	75.14
	มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น	292	81.11
	สอบเข้าศึกษาต่อได้	121	33.43
	เทคนิคในการทำข้อสอบได้เร็วขึ้น	195	53.87
	อื่นๆ (ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์)	2	0.50
ผลในด้านลบที่ได้รับจากการ กวดวิชา	เหนื่อย/ไม่มีเวลาพักผ่อน หรือทำกิจกรรมอื่นๆ	215	59.39
	ความสนใจในชั้นเรียนน้อยลง	78	21.67
	สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย	260	71.82
	อื่นๆ (เครียด)	6	1.50

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถาม ปี 2553

จากตาราง 10 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชาของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จำแนกได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนกวดวิชา ของผู้เรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกวดวิชาไม่ต่ำกว่า 2.00 โดยเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกวดวิชา 3.01 – 3.50 ร้อยละ 29.71 เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกวดวิชา 2.51-3.00 ร้อยละ 28.65 เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกวดวิชาต่ำกว่า 3.50 ร้อยละ 23.87 และเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกวดวิชา 2.00-2.50 ในส่วนของคะแนนเฉลี่ยหลังการกวดวิชา ผู้เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกวดวิชา 3.01-3.50 มีจำนวนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 37.43 เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกวดวิชาต่ำกว่า 3.50 ร้อยละ 29.24 เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกวดวิชา 2.51-3.00 ร้อยละ 23.39 และเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกวดวิชาอยู่ระหว่าง 2.00-2.50 เพียงร้อยละ 9.94

วิชาที่เรียน จำนวนวัน และจำนวนครั้งที่เรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ โดยคิดเป็นร้อยละ 77.75 เป็นผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 52.50 เป็นผู้เรียนวิชาภาษาไทย ร้อยละ 43.50 เป็นผู้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 41.75 และเป็นผู้ที่เรียนวิชาอื่นๆ เช่น สังคมศึกษา ภาษาฝรั่งเศส ความถนัดทางการเรียน พื้นฐานทางวิศวกรรม ร้อยละ 11 โดยมีผู้เรียนกวดวิชา 1-2 วันต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.59 เป็นผู้เรียนกวดวิชา 3-4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 32.08 และเป็นผู้ที่เรียนกวดวิชามากกว่า 4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 31.33 โดยเป็นการกวดวิชาครั้งที่ 4 ขึ้นไป จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.89 เป็นการเรียนกวดวิชาครั้งที่ 2 ร้อยละ 17.29 เป็นการเรียนกวดวิชาครั้งที่ 3 ร้อยละ 14.04 และเป็นการเรียนกวดวิชาครั้งแรก ร้อยละ 10.78

ค่าใช้จ่ายและผู้ชำระค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49 มีค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 36 มีค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 10.25 และมีค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อเดือน มากกว่า 15,000 บาท เพียงร้อยละ 4.75 โดยผู้ชำระค่าใช้จ่ายในการกวดวิชาส่วนใหญ่ คือ บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 94.99 ส่วนผู้ที่ชำระค่าใช้จ่ายในการกวดวิชาด้วยตนเอง หรือมีบุคคลอื่นชำระค่าเรียนให้ มีเพียงร้อยละ 1.5 และ 1.0 ตามลำดับ

แหล่งข้อมูล ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ และเหตุผลที่เลือกเรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบันจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 72.36 จากแผ่นพับ/โฆษณา ร้อยละ 54.27 จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 34.8 จากบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ร้อยละ 27.14 จากญาติ ร้อยละ 14.82 จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ และแหล่งอื่นๆ เช่น ครู มีเพียงร้อยละ 2.5 ร้อยละ 1 และร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

เหตุผลในการกวดวิชา การเลือกโรงเรียน และปัจจัยที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเรียนกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนกวดวิชาเนื่องจากต้องการเรียนล่วงหน้าก่อนขึ้นเรียนปกติ คิดเป็นร้อยละ 75.44 เพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ ร้อยละ 57.89 เพื่อช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น ร้อยละ 55.89 เนื่องจากเรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ/ไม่ทันเพื่อน ร้อยละ 27.82 ผู้ปกครองให้เรียน ร้อยละ 16.54 เพื่อนชวน ร้อยละ 8.27 ครูในโรงเรียนแนะนำให้เรียน และเพื่อใช้เวลาว่าง ร้อยละ 1.25 และร้อยละ 0.75

ตามลำดับ เหตุผลที่เลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 76.63 ราคาเหมาะสม ร้อยละ 39.70 39 เนื้อหา/หลักสูตร น่าสนใจ ร้อยละ 37.94 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ร้อยละ 37.43 ความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 28.39 มีการส่งเสริมการขาย/ให้ส่วนลด ร้อยละ 17.09 และอื่นๆ เช่น ความชอบ/เรียนตามเพื่อน ร้อยละ 7.50 ในส่วนของปัจจัยที่นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาที่มีอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 88.12 เลือกโรงเรียนที่ราคาเหมาะสม ร้อยละ 63.10 เลือกจากความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 58.25 เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ ร้อยละ 51.16 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ร้อยละ 43.96 และการส่งเสริมการขาย/ให้ส่วนลด ร้อยละ 31.14

ข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการเปลี่ยนไปเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามที่มีความรอบรู้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและอัตราค่าเรียนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆในระดับมาก มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 ทราบข้อมูลในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.75 ทราบข้อมูลน้อย ร้อยละ 7 และไม่ทราบข้อมูลเลย ร้อยละ 4.50 โดยผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบันกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 76.01 ส่วนผู้เรียนที่ไม่เปรียบเทียบข้อมูลกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ มีเพียงร้อยละ 23.48 ในส่วนของการเปลี่ยนไปเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถเปลี่ยนได้หลังเรียนครบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 66.25 สามารถเปลี่ยนได้ทันทีร้อยละ 22.42 เปลี่ยนไม่ได้ร้อยละ 7.30 และอื่นๆคือ ไม่อยากเปลี่ยน มีเพียงร้อยละ 3.53

ผลที่ได้รับจากการกวดวิชา

ผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเกี่ยวกับผลในด้านบวกที่ได้รับจากการกวดวิชา โดยเห็นว่าการกวดวิชาทำให้มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 81.11 ทำให้ผลการเรียน/เกรดเฉลี่ยดีขึ้น ร้อยละ 75.14 ได้เทคนิคในการทำข้อสอบรวดเร็วขึ้น ร้อยละ 53.87 ช่วยให้อ่านเข้าใจศึกษาต่อได้ ร้อยละ 33.43 และอื่นๆคือ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ร้อยละ 0.50 ส่วนผลในด้านลบที่ได้รับจากการกวดวิชา ผู้เรียนร้อยละ 71.82 มีความเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ร้อยละ 59.39 เห็นว่าทำให้เหนื่อย/ไม่มีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ร้อยละ 21.67 เห็นว่าทำให้ความสนใจในชั้นเรียนปกติน้อยลง และอื่นๆคือ ทำให้เครียด ร้อยละ 1.50

2.4 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชา ทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อมูลทั่วไปในด้านต่างๆของครูผู้สอน ได้ดังนี้

ตาราง 11 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	7	46.67
	หญิง	8	53.33
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
	20-30 ปี	7	46.67
	31-40 ปี	7	46.67
	มากกว่า 40 ปี	1	6.67
ระดับการศึกษาสูงสุด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	20.00
	ปริญญาตรี	7	46.67
	ปริญญาโท	5	33.33
	ปริญญาเอก	-	-
สถานภาพ	โสด	13	86.67
	สมรส	2	13.33
	หม้าย	-	-
จำนวนบุตรและผู้อยู่ในอุปการะ	1 – 3 คน	1	6.67
	มากกว่า 3 คน	-	-
	ไม่มี	1	6.61
อาชีพหลัก	รับราชการ	5	33.33
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
	พนักงานบริษัทเอกชน	4	26.67
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-	-
	เกษตรกรรม/ประมง	-	-
	อื่นๆ (สอนพิเศษ,ไม่ระบุ)	6	40.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพรอง	รับราชการ	-	-
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
	พนักงานบริษัทเอกชน	-	-
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	1	6.67
	อื่นๆ (สอนพิเศษ)	2	13.33
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจาก การประกอบอาชีพหลัก	ต่ำกว่า 10,000 บาท	3	20.00
	10,000 – 20,000 บาท	3	20.00
	20,001 – 30,000 บาท	5	33.33
	30,001 – 40,000 บาท	-	-
	40,001 – 50,000 บาท	-	-
	มากกว่า 50,000 บาท	4	26.67
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจาก การประกอบอาชีพรอง	ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	40.00
	10,000 – 20,000 บาท	3	20.00
	20,001 – 30,000 บาท	-	-
	30,001 – 40,000 บาท	-	-
	40,001 – 50,000 บาท	-	-
	มากกว่า 50,000 บาท	-	-

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถาม ปี 2553

จากตาราง 11 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน จำแนกได้ดังนี้

เพศ อายุ และสถานภาพ ของครูผู้สอนกวดวิชา

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 เป็นผู้มีอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 46.67 เป็นผู้มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 46.67 และเป็นผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.67 เป็นผู้มีสถานภาพโสด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 เป็นผู้มีสถานภาพสมรส จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 โดยมีบุตรและผู้อยู่ในอุปการะ 1-3 คน จำนวน 1 คน

ระดับการศึกษาสูงสุด ของครูผู้สอนกวดวิชา

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท ร้อยละ 33.33 และเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 20

อาชีพหลัก และอาชีพรอง ของครูผู้สอนกวดวิชา

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม สอนพิเศษเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 40 รับราชการ ร้อยละ 33.33 และพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 26.67 สอนพิเศษเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 13.33 และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 6.67

รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก และอาชีพรอง ของครูผู้สอนกวดวิชา

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพหลัก 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 33.33 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพหลักมากกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 26.67 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพหลักต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 20 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพหลัก 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 20 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพรอง ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการประกอบอาชีพรอง 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 20 และเป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 40

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชาของ ครูผู้สอนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากการรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชา ทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอนกวดวิชาของ ครูผู้สอน ได้ดังนี้

ตาราง 12 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชา ของครูผู้สอนกวดวิชาใน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนโรงเรียนกวดวิชาที่ เคยสอน	แห่งแรก	9	60.00
	แห่งที่ 2	6	40.00
	แห่งที่ 3	-	-

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนกวดวิชา		จำนวน(คน)	ร้อยละ
แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียนกวดวิชาที่สอนใน ปัจจุบัน	เพื่อน	9	60.00
	แผ่นพับ/โฆษณาตามแผ่นป้าย	4	26.67
	หนังสือพิมพ์	1	6.67
	อินเทอร์เน็ต	3	20.00
	อื่นๆ (ญาติ)	1	6.67
เหตุผลที่เลือกสอนกับ โรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ ในปัจจุบัน	ผลตอบแทนดี	6	40.00
	มีผู้แนะนำ	5	33.33
	รายได้ประจำไม่เพียงพอ	-	-
	มีเวลาว่าง	5	33.33
	อื่นๆ (เดินทางสะดวก)	2	13.33
การเปรียบเทียบข้อมูลกับ โรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ	เปรียบเทียบ	5	33.33
	ไม่เปรียบเทียบ	10	66.67
เหตุผลที่เปลี่ยนมาสอน กับ โรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้	ไม่สะดวกในการเดินทาง	2	13.33
	โรงเรียนเดิมปิดกิจการ	2	13.33
	มีผู้แนะนำ	3	20.00
	อื่นๆ (ไม่ระบุ)	1	6.67
ความสามารถในการ เปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียน กวดวิชาแห่งอื่นๆ	เปลี่ยนได้ทันที	2	13.33
	เปลี่ยนหลังหมดสัญญาจ้างแล้ว	7	46.67
	เปลี่ยนไม่ได้	2	13.33
	อื่นๆ (ไม่ยากเปลี่ยน)	1	6.67

ที่มา : จากการตอบแบบสอบถาม ปี 2553

จากตาราง 12 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชาของกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน จำแนกได้ดังนี้

แหล่งข้อมูลและเหตุผลที่เลือกสอนกับโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบันจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 60 จากแผ่นพับ/โฆษณา ร้อยละ 26.67 จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 20 จากญาติร้อยละ 6.67 และจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 6.67 ในส่วนของเหตุผลในการเลือกสอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาที่

สอนอยู่ในปัจจุบัน ครูผู้สอนร้อยละ 40 พิจารณาจากผลตอบแทนที่ดี จากการที่มีผู้แนะนำร้อยละ 33.33 มีเวลาว่าง ร้อยละ 33.33 และอื่นๆคือเดินทางสะดวก ร้อยละ 6.67 โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่ สอน กวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบันเป็นแห่งแรก คิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นโรงเรียนกวด วิชาแห่งที่ 2 ร้อยละ 40

เหตุผลในการเลือกสอนกับโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน และความสามารถ ในการเปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

ครูผู้สอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม เลือกสอนกับโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากผลตอบแทนดี คิดเป็นร้อยละ 40 มีผู้ แนะนำ ร้อยละ 33.33 มีเวลาว่าง ร้อยละ 33.33 และอื่นๆคือเดินทางสะดวก ร้อยละ 13.33 ในส่วนของ การเปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ครูผู้สอนสามารถเปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียนกวดวิชา แห่งอื่นๆได้หลังหมดสัญญาจ้างแล้ว ร้อยละ 46.67 สามารถเปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่ง อื่นๆได้ทันที ร้อยละ 13.33 ไม่สามารถเปลี่ยนได้ ร้อยละ 13.33 และอื่นๆคือ ไม่อยากเปลี่ยนร้อยละ 6.67 โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบันกับโรงเรียนกวด วิชาแห่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนครูผู้สอนที่เปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ใน ปัจจุบันกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ มีเพียงร้อยละ 33.33

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชา ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาข้อมูล ในช่วงปี 2549 – 2551 โดยแยกการพิจารณา 4 ประเด็น ตามกรอบแนวคิดใน การวิจัย คือ การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม ซึ่งวิเคราะห์จากอัตราส่วนการกระจุกตัว (Concentration Ratio : CR) และค่าการกระจุกตัว (Herfindahl Index : HHI) รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ได้ผลดังนี้

3.1 การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามโรงเรียน ในช่วงปี 2549 - 2551 มาคำนวณค่าอัตราส่วนการกระจุกตัว Concentration Ratio : CR และ Herfindahl Index : HHI

ตาราง 13 ส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
โรงเรียนช่วงปี 2549 - 2551

ชื่อโรงเรียน	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551	
	จำนวน	ส่วนแบ่ง	จำนวน	ส่วนแบ่ง	จำนวน	ส่วนแบ่ง
	นักเรียน (คน)	การตลาด (%)	นักเรียน (คน)	การตลาด (%)	นักเรียน (คน)	การตลาด (%)
เดอะเบรwn	1,666	12.55	1,590	12.09	1,746	13.63
เดอะติวเตอร์	1,520	10.73	1,538	11.00	1,587	12.26
ปริทรรศน์ศึกษา	4,265	9.48	4,405	8.89	4,567	10.55
บ้านคำณวน	1,940	9.35	2,240	9.32	1,887	9.76
ศูนย์วิชาการวิทย์ - คณิต	2,848	7.91	3,316	8.18	3,038	8.66
วรรณสรณ์	3,050	6.78	3,460	6.99	0	0.00
นวศึกษา	2,713	6.03	3,013	6.08	3,011	6.96
วรรณวัชร	2,460	5.47	2,860	5.77	2,204	5.09
ธรรมชาติดศึกษา	2,334	5.19	2,934	5.92	2,088	4.82
แอปพลายด์ฟิสิกส์	2,290	5.09	2,422	4.89	2,042	4.72
วิทย์ศิลป์	1,415	4.78	1,415	4.91	1,573	5.49
สมัยวิทยา	2,100	4.67	2,181	4.40	2,055	4.75
สอนภาษาและกวดวิชา บัณฑิตปรีชาญา	1,001	2.23	1,119	2.26	1,024	2.37
ณภัทรศึกษา	935	2.08	950	1.92	931	2.15
ศูนย์ความรู้สัญญา	906	2.01	913	1.84	1,000	2.31
สยามศึกษา	723	1.61	633	1.28	854	1.97
เตรียมวิทยา	613	1.36	853	1.72	586	1.35
สีตบุตรบำรุงเวลาพิเศษ	475	1.06	505	1.02	575	1.33
สอนเสริม ดร.ณสรณ์ - ดร.ยุพา	406	0.90	409	0.83	462	1.07
คิดคณิต	317	0.70	336	0.68	328	0.76
รวม	44,981	100	49,532	100	43,284	100

ที่มา : จากการคำนวณจำนวนนักเรียนที่สมัครเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร ช่วงปี 2549 – 2551 เพื่อหาส่วนแบ่งทางการตลาด

3.1.1 วัดการกระจุกตัวโดยวิธี Concentration Ratio (CR) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$CR_n = \sum_{i=1}^n S_i$$

โดยที่	CR_n	=	อัตราส่วนการกระจุกตัวของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน n แห่ง
	S_i	=	ส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ซึ่งพิจารณาจากจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน
	i	=	โรงเรียนกวดวิชาแห่งที่ 1, 2, 3, ..., n
	n	=	จำนวนโรงเรียนกวดวิชารายใหญ่ที่ต้องการพิจารณา ซึ่งมีจำนวน 8 แห่ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่า CR ที่คำนวณได้ เพื่อบ่งชี้การกระจุกตัว หรือการผูกขาด ในอุตสาหกรรม (http://en.wikipedia.org/wiki/Concentration_ratio, 2553: ออนไลน์) คือ

- 1) ค่าดัชนี Concentration Ratio เท่ากับ 100 แสดงว่า อุตสาหกรรมมีการผูกขาด ลักษณะตลาดเป็นแบบผูกขาด
- 2) ค่าดัชนี Concentration Ratio สูง คือมีค่าประมาณร้อยละ 80 หรือมากกว่า แสดงว่า อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวสูง ลักษณะตลาดเป็นแบบผู้ขายน้อยราย
- 3) ค่าดัชนี Concentration Ratio ปานกลาง คือมีค่าประมาณร้อยละ 50-80 แสดงว่า อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวปานกลาง ลักษณะตลาดเป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
- 4) ค่าดัชนี Concentration Ratio ต่ำ คือมีค่าประมาณร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า แสดงว่า อุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวต่ำ หรือมีการแข่งขันในอุตสาหกรรมมาก ลักษณะตลาดเป็นแบบแข่งขันสมบูรณ์

ในการศึกษาครั้งนี้จะวิเคราะห์การกระจุกตัว โดยนำข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุด 8 รายแรก จากตาราง 11 ประกอบด้วย โรงเรียนกวดวิชา เดอะเบรน โรงเรียนกวดวิชาเดอะติวเตอร์ โรงเรียนกวดวิชาปริทรรศน์ศึกษา โรงเรียนกวดวิชาบ้าน คำนวนศุณย์วิชาการวิทย์-คณิต โรงเรียนกวดวิชาวรรณสรณ์ โรงเรียนกวดวิชานวศึกษา และโรงเรียน กวดวิชาวรรณวัชร โดยคำนวณค่า CR ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ปี 2549} \quad : \quad CR_{2549} &= 0.1255 + 0.1073 + 0.0948 + 0.0935 + \\
 &\quad 0.0791 + 0.0678 + 0.0603 + 0.0547 \\
 &= 0.6830 \\
 \text{ปี 2550} \quad : \quad CR_{2550} &= 0.1209 + 0.1100 + 0.0932 + 0.0889 + \\
 &\quad 0.0818 + 0.0699 + 0.0608 + 0.0592 \\
 &= 0.6848 \\
 \text{ปี 2551} \quad : \quad CR_{2551} &= 0.1363 + 0.1226 + 0.1055 + 0.0976 + \\
 &\quad 0.0866 + 0.0696 + 0.0549 + 0.0509 \\
 &= 0.7240
 \end{aligned}$$

3.1.2 วัดการกระจุกตัวโดยวิธี Hirschman-Herfindahl Index(HHI) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$HHI = \sum_{i=1}^n S_i^2$$

โดยที่	HHI	=	ดัชนีเฮอร์ฟินดัล ซึ่งหมายถึงดัชนีการกระจุกตัวของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน n แห่ง
	S_i	=	ส่วนแบ่งตลาดโดยเปรียบเทียบของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งซึ่งพิจารณาจากจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน
	i	=	โรงเรียนกวดวิชาแห่งที่ 1, 2, 3, ..., n
	n	=	จำนวนโรงเรียนกวดวิชาทั้งหมดในเขตปทุมวัน ซึ่งมีจำนวน 25 แห่ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่า HHI ที่คำนวณได้ เพื่อบ่งชี้การกระจุกตัว หรือการผูกขาดในอุตสาหกรรม (http://en.wikipedia.org/wiki/Herfindahl_index, 2553: ออนไลน์) คือ

- 1) ค่าดัชนี Hirschman-Herfindahl Index น้อยกว่า 0.1 แสดงว่า ธุรกิจการกวดวิชา มีการกระจุกตัวต่ำ มีการแข่งขันสูง ลักษณะตลาดเป็นแบบแข่งขันสมบูรณ์
 - 2) ค่าดัชนี Hirschman-Herfindahl Index อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 0.18 แสดงว่า ธุรกิจการกวดวิชา มีการแข่งขันปานกลาง ลักษณะตลาดเป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
 - 3) ค่าดัชนี Hirschman-Herfindahl Index มากกว่า 0.18 แสดงว่า ธุรกิจการกวดวิชา มีการแข่งขันต่ำ ลักษณะตลาดเป็นแบบผู้ขายน้อยราย
 - 4) ค่าดัชนี Hirschman-Herfindahl Index เท่ากับ 1 แสดงว่า อุตสาหกรรมไม่มีการแข่งขัน ลักษณะตลาดเป็นแบบผูกขาด
- โดยการคำนวณค่า HHI ได้ผลดังนี้

$$\text{ปี 2549} : HHI_{2549} = 0.0390$$

$$\text{ปี 2550} : HHI_{2550} = 0.0389$$

$$\text{ปี 2551} : HHI_{2551} = 0.0389$$

ตาราง 14 ระดับการกระจุกตัวของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พิจารณาจากค่า Concentration Ratio และ Hirschman-Herfindahl Index ช่วงปี 2549 - 2551

ค่าการกระจุกตัว	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
CR	0.6830	0.6848	0.7240
HHI	0.0390	0.0389	0.0389

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ Concentration Ratio และ Hirschman-Herfindahl Index โดยใช้ข้อมูลจากส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ตั้งแต่ปี 2549 - 2551 พบว่าค่า Concentration Ratio และค่า Hirschman-Herfindahl Index ในช่วงปี 2549 - 2551 มีค่าใกล้เคียงกัน โดยค่าการกระจุกตัว Concentration Ratio ของปี 2549 - 2551 คือ 0.6830 0.6848 และ 0.7240 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัว และการผูกขาดอยู่ในระดับปานกลาง เป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ส่วนค่า Hirschman-Herfindahl Index ของปี 2549 - 2551 คือ 0.0390 0.0389 และ 0.0389 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัวและการผูกขาดอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการแข่งขันสูง เป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์

เนื่องจากค่า Concentration Ratio และค่า Hirschman-Herfindahl Index ที่คำนวณได้ให้ผลที่แตกต่างกัน จึงต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มาพิจารณาร่วมด้วย คือ รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต

3.2 รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา

ในการวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ เช่น วิชาที่เปิดสอน หลักสูตรที่เปิดสอน ระดับชั้นที่เปิดสอน และอัตราค่าเรียนต่อหลักสูตร ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับค่า Concentration Ratio และค่า Hirschman-Herfindahl Index ซึ่งคำนวณได้ในเบื้องต้นโดยข้อมูลที่ได้ ส่วนใหญ่มาจากแผ่นพับ/ใบปลิว ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งที่ประชาสัมพันธ์ และดึงดูดผู้เรียน โดยการนำเสนอหลักสูตรที่น่าสนใจ และอาจารย์ผู้สอนที่เป็นผู้มีความสามารถและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในด้านวิชาการ โดยสรุปได้ดังตาราง 15

ตาราง 15 รูปแบบและลักษณะการกวดวิชา ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่าเรียน (บาท) / หลักสูตร
1	คิดคณิต (คุ่มอง)	- เตรียมอนุบาล - ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา	- คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ	- เสริมความรู้ ความสามารถทาง คณิตศาสตร์	1,284-1,391
2	ณภัทร ศึกษา (Oplus)	- ประถมศึกษาปีที่ 6 - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,000-5,500
3	เตรียม วิทยา (อ.เสาวนิตย์)	- ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย	- ภาษาอังกฤษ - วิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	1,500-4,000

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่า เรียน (บาท) / หลักสูตร
4	เดอะติว เตอร์	- ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	1,300-4,500
5	เดอะ เบรน	- ประถมศึกษาปีที่ 5,6 - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา - ฟิสิกส์	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,000-5,000
6	ธรรมชาติ ศึกษา (ยูเรก้า)	- มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	2,200-4,800
7	นวศึกษา สยามส แควร์ (เจีย)	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	1,200-5,500

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่า เรียน (บาท) / หลักสูตร
8	บ้าน คำนวน	- ประถมศึกษาปีที่ 6 - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบพวนและเสริม ความรู้รายวิชา	2,900-3,500
9	ปริทรรศน์ ศึกษา (GET)	- ประถมศึกษาปีที่ 5,6 - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ฟิสิกส์ - เคมี, ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบพวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,000-5,500
10	วรรณวัชร (GOK)	- ประถมศึกษาปีที่ 5,6 - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา - พื้นฐานกฎหมาย	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบพวนและเสริม ความรู้รายวิชา	4,000-5,000
11	วรรณสรณ์ (เคมี อ.อุ๋)	- มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- เคมี - ชีววิทยา - วิทยาศาสตร์กายภาพ	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบพวนและเสริม ความรู้รายวิชา	1,500-3,500

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่า เรียน (บาท) / หลักสูตร
12	วิทย์ศิลป์ (Pinnacle)	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย	- ภาษาอังกฤษ - ภาษาเยอรมัน - ภาษาญี่ปุ่น - ภาษาจีน - สังคมศึกษา - คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,000
13	ศูนย์ความรู้ สัญญา	- ประถมศึกษาปีที่ 4-6	- คณิตศาสตร์ - ภาษาไทย - สังคมศึกษา - วิทยาศาสตร์ - ความรู้รอบตัว และความถนัด ทางการเรียน	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,500-4,500
14	ศูนย์ วิชาการ วิทย์-คณิต (GSC)	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	2,500-5,000
15	สมัยวิทยา	- มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	1,000-2,200

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่า เรียน (บาท) / หลักสูตร
16	สยามศึกษา (Onopco)	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	2,500-4,500
17	สอนภาษา และกวดวิชา บัณฑิต ปรัชญา (Enconcept)	- ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- ภาษาอังกฤษ	- เสริมทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษ	1,800-4,500
18	สอนเสริม ดร.ณสรณ์- ดร.ยุพา	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	3,000-5,000
19	แอฟ พลายด์ ฟิสิกส์	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- วิทยาศาสตร์ - ฟิสิกส์ - พื้นฐาน วิศวกรรม	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	700 -5,000

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	วิชาที่สอน	หลักสูตร	อัตราค่า เรียน (บาท) / หลักสูตร
20	สืตบุตร บำรุงเวลา พิเศษ	- ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอน ปลาย	- คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ - สังคมศึกษา - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ฟิสิกส์ เคมี - ชีววิทยา	- เตรียมสอบเข้า ศึกษาต่อ - ทบทวนและเสริม ความรู้รายวิชา	n/a

ที่มา : เว็บไซต์โรงเรียนกวดวิชา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และการสอบถามทางโทรศัพท์

จากตาราง 15 โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะเปิดสอนในหลายสาขาวิชา เพื่อรองรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการเรียนในหลากหลายวิชา ซึ่งการเปิดสอนในหลายวิชาจะเป็นการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดให้มากขึ้น

โดยโรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนครอบคลุมทุกสาขาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา มีจำนวน 13 แห่ง คือ เดอะเบรน เดอะติวเตอร์ ธรรมชาติศึกษา นวศึกษาสยามสแควร์ บ้านคำนวนณ ปรีทรรณศึกษา วรณวัชร วิทยศิลป์ ศูนย์ความรู้ สัญญา ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต สืตบุตรบำรุงเวลาพิเศษสยามศึกษา และสอนเสริม ดร.ณสรศักดิ์-ดร.ยุพา

โรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนเฉพาะบางสาขาวิชา เช่น คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ มี 4 แห่ง คือ คิดคณิต ฌักทรรศึกษา แอพพลายด์ฟิสิกส์ และเตรียมวิทยา ส่วนโรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนเพียงวิชาเดียว มี 2 แห่ง คือ สมัยวิทยา เปิดสอนวิชา คณิตศาสตร์ และสอนภาษาและกวดวิชาบัณฑิตปริญญา เปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษ

ในส่วนของหลักสูตรที่เปิดสอน โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง จะมีหลักสูตรที่เน้นผลการเรียน ใน 2 รูปแบบ คือ หลักสูตรเพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง และหลักสูตรทบทวน/เสริมความรู้รายวิชา ซึ่งจะเน้นเนื้อหาในแต่ละเรื่องของแต่ละวิชา โดยส่วนใหญ่

จะเปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอัตราค่าเรียนต่อหลักสูตรที่ใกล้เคียงกัน คือ หลักสูตรละประมาณ 2,000 – 5,000 บาท

จากข้อมูลดังกล่าว พิจารณาได้ว่ารูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในแต่ละวิชากับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่น ทดแทนกันได้ ซึ่งการเลือกเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่จะพิจารณาจากคุณภาพของอาจารย์ที่สอนเป็นอันดับแรก ดังนั้นสินค้าคือลักษณะและรูปแบบของการกวดวิชามีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย และสามารถใช้ทดแทนกันได้

3.3 ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร

ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารในตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พิจารณาในด้านของผู้เรียน และครูผู้สอน จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าในส่วนของผู้เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและอัตราค่าเรียนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ในระดับปานกลาง ถึงมาก และผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา ในส่วนของ ครูผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและอัตราผลตอบแทนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่จะไม่เปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

3.4 ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต

ในการพิจารณาความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชา พิจารณาจากระเบียบข้อบังคับในการจดทะเบียนประกอบการโรงเรียนกวดวิชา ผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนกวดวิชา กับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาสามารถยื่นขอจัดตั้งโรงเรียนกวดวิชาในนามบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล มีค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนประกอบด้วยค่าใบอนุญาตโรงเรียนกวดวิชา ฉบับละ 3,000 บาท ค่ายื่นคำขอ ฉบับละ 500 บาท (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550) ในส่วนของจำนวนเงินลงทุน เช่น ทุนจดทะเบียน ขึ้นอยู่กับประเภทของการจดทะเบียนและขนาดของโรงเรียนกวดวิชาที่ขอจัดตั้ง ค่าเช่า/ซื้อ ที่ดินหรืออาคารสำนักงาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการเปิดสอนกวดวิชา ซึ่งในเขตปทุมวัน โรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณสยามสแควร์ โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งธุรกิจการค้าที่เป็นที่นิยม มีอัตราค่าเช่าตั้งแต่ 30,000 – 100,000 บาทต่อเดือน ขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง (จากบทความ Marketing survey/สยามสแควร์)

ในส่วนของการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนซึ่งจัดเป็นตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชาของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่พิจารณาจากคุณภาพของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจึงเน้นดึงดูดผู้เรียนโดยจัดครูผู้สอนที่มีเทคนิคการสอนเป็นที่ชื่นชอบของผู้เรียน เช่น สอนสนุก กระชับ เข้าใจง่าย นอกจากนี้ผู้สอนส่วนใหญ่จะมีประวัติการศึกษาและผลงานในอดีตที่โดดเด่น และเป็นที่รู้จักในวงกว้างทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และยึดติดกับครูผู้สอนในแต่ละวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์โดยอาจารย์สมัย/อาจารย์เจีย วิชาเคมีโดยอาจารย์อุวิชาภาษาไทยโดนครูลิลลี่ วิชาฟิสิกส์ของแอฟพลายด์ฟิสิกส์ ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนกวดวิชาหลายแห่งได้หันมาใช้กลยุทธ์เน้นครูผู้สอนที่เป็นคนรุ่นใหม่ ที่มีความสามารถ มีผลการเรียนดีมากในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มาทดแทนครูผู้สอนกลุ่มเดิมๆ และสร้างกระแสมโนมในกลุ่มผู้เรียนวัยรุ่น ด้วยรูปแบบการสอนที่สนุกสนาน เป็นกันเองมากขึ้น ปัจจุบันจึงมีครูผู้สอนรุ่นใหม่ที่เป็นที่รู้จัก เช่น อาจารย์โอ OPLUS (ณัฏฐ์ศึกษา) สอนวิชาวิชาคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ อาจารย์บิก (บ้านคำนวน) สอนวิชาวิชาเคมี

ดังนั้นความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชา และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จึงทำได้ไม่ยาก โดยอาจจะมียุทธศาสตร์อยู่บ้างในช่วงแรก เนื่องจากจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน แต่หากสามารถสร้างชื่อเสียงและความนิยมในกลุ่มผู้เรียนได้มากขึ้น ก็จะทำให้สินค้า คือ การกวดวิชาสามารถแข่งขันในตลาดได้

สรุป เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร คือ การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร และความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด/การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต พบว่ามีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีจำนวนหลายแห่ง การคำนวณค่าการกระจุกตัว CR อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่า HHI อยู่ในระดับต่ำ มีการแข่งขันค่อนข้างสูง รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาแตกต่างกันบ้าง แต่สามารถทดแทนกันได้ ผู้เรียนมีความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างมาก ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตทำได้ไม่ยาก จึงสรุปได้ว่าโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

ตาราง 16 สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างตลาด

ผลการวิเคราะห์	ลักษณะตลาด
1) การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม CR = 0.6830, 0.6848, 0.7240 HHI = 0.0390, 0.0389, 0.0389	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
2) รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาใกล้เคียงกัน สามารถทดแทนกันได้	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
3) ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้เรียนอยู่ในระดับ ปานกลางถึงมาก	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
4) ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดและการเคลื่อนย้าย ปัจจัยการผลิตทำได้ไม่ยาก	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างตลาด โดยการพิจารณาค่าการกระจุกตัว CR และ HHI พบว่า ให้ผลการพิจารณาที่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากความคลาดเคลื่อนของข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ที่เป็นการแจ้งจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งไปยังสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งอาจเป็นการแจ้งข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นจึงต้องนำปัจจัยกำหนดลักษณะตลาด ทั้ง 4 ปัจจัย คือ การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้เรียน และความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตมาใช้ในการพิจารณาร่วมกัน โดยสรุปได้ว่าลักษณะตลาดโดยรวมเป็น ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย ความสำคัญ และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาโครงสร้างตลาด พฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจกวดวิชา ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจกวดวิชา ในการปรับปรุงการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะตลาด และดำเนินพฤติกรรมการแข่งขันให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้ปกครองในการตัดสินใจเรียนกวดวิชา นอกจากนี้ยังจะเป็นข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับต่างๆให้มีความเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. การทราบเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. การทราบเกี่ยวกับโครงสร้าง และลักษณะตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการวางแผนบริหารจัดการโรงเรียนกวดวิชา

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนกวดวิชา ผู้เรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 แห่ง ได้แก่ กวดวิชาคิดคณิต กวดวิชาณภัทรศึกษาศยามสแควร์ เดอะเบรนปทุมวัน เดอะเบรนสยามสแควร์เดอะติวเตอร์ปทุมวัน เดอะติวเตอร์สยามสแควร์

กวดวิชาเตรียมวิทยา กวดวิชาธรรมชาติศึกษา กวดวิชานวศึกษาสยามสแควร์ กวดวิชาบ้านคำนวน
กวดวิชาบ้านคำนวน สยามสแควร์ กวดวิชาปริทรรศน์ศึกษา กวดวิชาวรรณวัชร กวดวิชาวรรณสรณ์
สยามสแควร์ ศูนย์ความรู้สัญญา กวดวิชาวิทย์ศิลป์ กวดวิชาวิทย์ ศิลป์สยามสแควร์ สมัยวิทยา
ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต ศูนย์วิชาการวิทย์-คณิต สยามสแควร์ กวดวิชาสยามศึกษา สีสันบุรณำรุงเวลา
พิเศษ แอปพลายด์ฟิสิกส์ สอนเสริม ดร.ณสรณ์-ดร.ยุพา และ สอนภาษาและกวดวิชาบัณฑิตปริญญา
สยามสแควร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน และครู ที่เรียนและสอนกวดวิชาในเขต
ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยบุคลากรครูผู้สอนของโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานครปี 2551 มีจำนวน 294 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 5% ของบุคลากรครูผู้สอน จะได้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ส่วนผู้เรียนกวดวิชาที่มีจำนวน 43,284 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่ม
ตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน โดยเลือกระดับความเชื่อมั่น 95%
จึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน การสุ่มตัวอย่าง เลือกวิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควตา
(Quota Sampling) เพื่อกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง
แห่งละ 16 คน และได้เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวน
ที่กำหนด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ฉบับ
เพื่อสอบถามข้อมูลจากบุคลากรครูผู้สอน และผู้เรียนกวดวิชา

แบบสอบถามครูผู้สอน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ ระดับการศึกษาของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชา ประกอบด้วยลักษณะการกวดวิชา วิชาที่สอน ระยะเวลาใน
การสอน ความยากง่ายในการเข้าสู่ธุรกิจกวดวิชา และการเปลี่ยนไปสอนยังโรงเรียนกวดวิชา
แห่งอื่นๆ

แบบสอบถามผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ ระดับการศึกษาของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้ตัวเลือก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชา ประกอบด้วยลักษณะการกวดวิชา ค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา
ระยะเวลาในการกวดวิชา และเหตุผลในการกวดวิชา

ตอนที่ 3 ผลที่ได้รับจากการกวดวิชา ประกอบด้วยผลในแง่บวก และผลในแง่ลบที่ได้รับจากการกวดวิชา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน และผู้เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาทั้ง 25 แห่ง ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยเป็นบุคลากร ครูผู้สอนจำนวน 50 คน และผู้เรียนกวดวิชาจำนวน 400 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกวดวิชาต่างๆ ในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

1.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชา ครูผู้สอน และผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยการสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างไว้

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 1.2 ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553

2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย ช่วงปี 2547-2551 โดยการรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (www.opec.go.th) และข้อมูลจากวารสาร บทความ อินเทอร์เน็ต

การจัดกระทำข้อมูล

กระทำโดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมารวบรวมและประมวลผล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. ทำการลงรหัส (Coding) โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาลงรหัส ตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

3. ทำการจัดระบบข้อมูล และบันทึกข้อมูล

4. ทำการประมวลผลค่าสถิติเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย ตามความมุ่งหมาย 1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสถิติข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับการกวดวิชา นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยการบรรยายสรุป และใช้สถิติพื้นฐานในการอธิบาย ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ตามความมุ่งหมาย 2 กระทำโดยการคำนวณค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม โดยวิธีหาค่าดัชนี Concentration Ratio (CR) และค่าดัชนี Hirschman- Herfindahl Index (HHI) โดยใช้ข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง มาคำนวณหาค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ตามความมุ่งหมายของงานวิจัย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย

จำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ช่วง ปี 2547 – 2550 และลดลงเล็กน้อยในปี 2551 โดยโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค ซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ หากพิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาพบว่ามีจำนวนมากถึง 1 ใน 3 ของโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วงปี 2547 – 2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และในกรุงเทพมหานครมีจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชา 1 ใน 2 ของจำนวนนักเรียนทั้งประเทศ โดยเป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย อัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร มีอัตราสูงกว่าโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค

ผู้เรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทย์-คณิต บิดาและมารดาของผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพในภาคธุรกิจเอกชน และมีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 30,000 บาท

2. การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม จากดัชนี Concentration Ratio (CR) และ Hirschman-Herfindahl Index (HHI) โดยใช้ข้อมูลจากส่วนแบ่งการตลาดของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง ตั้งแต่ปี 2549 - 2551 พบว่าค่า CR และค่า HHI ในช่วงปี 2549 - 2551 มีค่าใกล้เคียงกัน โดยค่าการกระจุกตัว CR ของปี 2549 - 2551 คือ 0.6830 0.6848 และ 0.7240 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัว และการผูกขาดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่า HHI ของปี 2549 - 2551 คือ 0.0390 0.0389 และ 0.0389 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัวและการผูกขาดอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการแข่งขันสูง

2.2 รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา พบว่ารูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในแต่ละวิชา กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นทดแทนกันได้ ซึ่งการเลือกเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่จะพิจารณาจากคุณภาพของอาจารย์ที่สอนเป็นอันดับแรก ดังนั้นสินค้าคือลักษณะและรูปแบบของการกวดวิชา มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย และสามารถใช้ทดแทนกันได้

2.3 ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร ผู้เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและอัตราค่าเรียนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ค่อนข้างมาก และผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา ในส่วนของครูผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและอัตราผลตอบแทนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ ในระดับน้อยถึงปานกลาง และส่วนใหญ่จะไม่เปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่สอนอยู่ในปัจจุบันกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ

2.4 ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ทำได้ไม่ยาก โดยจะพิจารณาทั้งในด้านเงินทุนแล้ว และปัจจัยการผลิตที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนซึ่งจัดเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชาของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่พิจารณาจากคุณภาพของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนกวดวิชาหลายแห่งได้หันมาใช้กลยุทธ์เน้นครูผู้สอนที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ มาทดแทนครูผู้สอนกลุ่มเดิมๆ และสร้างกระแสความนิยมในกลุ่มผู้เรียนวัยรุ่นมากขึ้น

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม รูปแบบและลักษณะของการกวดวิชา ความรอบรู้ข้อมูลข่าวสาร และความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด/การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต พบว่า ค่าการกระจุกตัว CR อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในลักษณะตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ส่วนค่า HHI อยู่ในระดับต่ำ คือมีการแข่งขันค่อนข้างสูง ลักษณะตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาจากรูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาที่แตกต่างกันบ้าง แต่สามารถทดแทนกันได้ ผู้เรียนมีความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างมาก ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตทำได้ไม่ยาก จึงสรุปได้ว่าโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าจำนวนโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ช่วงปี 2547 – 2550 และลดลงเล็กน้อยในปี 2551 โดยโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค ซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ พิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีจำนวนมากถึง 1 ใน 3 ของโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศ จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วง ปี 2547 – 2551 เพิ่มขึ้นทุกปี อัตราส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทยช่วงปี 2547 – 2551 พบว่าครูผู้สอน 1 คน ของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร มีอัตราส่วนต่อจำนวนนักเรียนที่มากกว่า โรงเรียนกวดวิชาในภูมิภาค พิจารณาเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีจำนวนมากถึง 1 ใน 2 ของจำนวนนักเรียนทั้งประเทศ นักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาทั่วประเทศช่วง ปี 2547 – 2551 เป็นเพศหญิง มากกว่าชาย จากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นนักเรียนในแผนวิทย์-คณิต วิชาที่เรียนส่วนใหญ่คือ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนอย่างน้อย 2 วิชา และใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 1-2 วัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย พบว่านักเรียนที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง แผนการเรียนของนักเรียนที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ คือ วิทย์-คณิต วิชาที่เรียนส่วนใหญ่คือ คณิตศาสตร์ โดยนักเรียนหนึ่งคนกวดวิชาโดยเฉลี่ย 2 วิชาต่อภาคเรียน และใช้เวลาในการเรียนกวดวิชาสัปดาห์ละ 6-10 ชั่วโมง

2. โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition) โดยมีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาค่อนข้างมาก คือ 25 แห่ง ค่าการกระจุกตัว Concentration Ratio ของปี 2549 - 2551 คือ 0.6830 0.6848 และ 0.7240 ตาม ลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัว และการผูกขาดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่า Hirschman-Herfindahl Index ของปี 2549 - 2551 คือ 0.0390 0.0389 และ 0.0389 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจุกตัวและการผูกขาดอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการแข่งขันสูง เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับรูปแบบและลักษณะของการกวดวิชาซึ่งแตกต่างกันบ้าง แต่สามารถทดแทนกันได้ ผู้เรียนมีความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างมาก ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตทำได้ไม่ยาก จึงสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2547:161) (นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2539: 290) ซึ่งกล่าวว่าตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดจะมีผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก สินค้าของผู้ผลิตจะมีความแตกต่างกันบ้างแต่สามารถใช้ทดแทนกันได้อย่างได้ใกล้เคียง ผู้ผลิตแต่ละคนมีอำนาจผูกขาดในสินค้าของตนอยู่บ้าง เนื่องมาจากความแตกต่างกันของสินค้า การเข้าออกจากตลาดเป็นไปได้ง่าย ซึ่งลักษณะของการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งในเขตปทุมวัน จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าการเปิดสอนในหลายรายวิชา และหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน คือมีทั้งการกวดวิชาเพื่อเพิ่มผลการเรียนโดยการเรียนล่วงหน้า หรือเสริมความรู้เฉพาะในแต่ละรายวิชา และหลักสูตรเพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ โดยมีรูปแบบและอัตราค่าเรียนที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งใดก็ได้ ซึ่งจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่เรียนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนกับโรงเรียนที่มีครู อาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถ สอนสนุก เข้าใจง่าย ซึ่งเป็นอำนาจผูกขาดของโรงเรียนกวดวิชาหลายแห่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาในประเทศไทย พบว่าจำนวนโรงเรียนกวดวิชา และจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชาในภูมิภาค มีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าการเรียนในชั้นเรียนปกติไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทั้งหมด หรือมีความแตกต่างในด้านผลการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนและไม่เรียนกวดวิชา และระหว่างนักเรียนในภูมิภาคกับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ทำให้นักเรียนหันมาเรียนกวดวิชาเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของภาครัฐจึงควรนำไปเป็นข้อมูลในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีพื้นฐานความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในส่วนของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนกวดวิชา ควรมีการควบคุมมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง เช่น สัดส่วนของครูผู้สอนกวดวิชาต่อจำนวนนักเรียนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนกวดวิชา ในส่วนของภาคเอกชน จะเป็นช่องทางให้กับผู้ประกอบการรายใหม่ที่จะเลือกลงทุนในธุรกิจการกวดวิชา นำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเปิดดำเนินกิจการโรงเรียนกวดวิชาในจังหวัดต่างๆ ที่เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและยังมีการแข่งขันไม่สูงเท่ากับในกรุงเทพมหานคร

2. การศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่ามีลักษณะเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด หลักสูตรการกวดวิชาของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง มีลักษณะแตกต่างกันบ้าง แต่สามารถใช้ทดแทนกันได้อย่างใกล้เคียง โดยโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะเปิดสอนในหลายวิชา เพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นผู้ประกอบการเดิมและผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการเข้าสู่ธุรกิจนี้ ควรนำข้อมูลด้านโครงสร้างตลาดของธุรกิจประเภทนี้ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน โดยควรที่จะเปิดสอนในรายวิชาและหลักสูตรที่หลากหลาย ครอบคลุม เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด นอกจากนี้ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ และวางแผนพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมากขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ มีความรอบรู้ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกวดวิชา แต่ละแห่งค่อนข้างมาก และสามารถเลือกเรียนกับโรงเรียนแต่ละแห่งได้อย่างเสรี แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาโดยพิจารณาจากความสามารถของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก ผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาจึงควรมีการคัดเลือกบุคลากรครูผู้สอนที่มีความสามารถในการสอนด้านต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนในระดับต่างๆ โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และพัฒนารูปแบบรวมถึงหลักสูตรในการสอน ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. จากการศึกษพบว่าผู้เรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทย์-คณิต โดยผู้เรียนในกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงของการเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องมีการสอบคัดเลือก ทำให้มีความต้องการเรียนกวดวิชามากกว่าผู้เรียนในกลุ่มอื่นๆ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มดังกล่าว ในประเด็นอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายและประสิทธิผลที่ได้รับจากการเรียนกวดวิชา หรือศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียนในกลุ่มนี้ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้ประกอบการในการวางแผนบริหารจัดการโรงเรียนกวดวิชา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชา กับนโยบายของภาครัฐในด้านการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชา ในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาคต่างๆ โดยศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งในด้านราคาและไม่ใช่ราคา เพื่อให้ผู้ประกอบการได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การแข่งขันให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชมนา จักรอารี. (2544). ผลของการกวดวิชาที่มีต่อความตรงเชิงพยากรณ์ของแบบวัดความรู้พื้นฐานทางวิชาการในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ถิรเดช พิมพ์ทองนาม. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. ลพบุรี : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี.
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์. (2539). ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2526). การกวดวิชากับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา.
- ไพฑูรย์ สิ้นลาวัณ. (2545). รายงานการวิจัย เรื่อง การกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552, จาก สิ่งพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- มนชยา อรุณยศ และ ศิวพงศ์ ธีรอำพน. (2548). การกวดวิชากับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2552 จาก การประชุมวิชาการระดับชาติของนักเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. (2545). เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. (2538). หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค . พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์. (2542). เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม : เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เว็บไซต์การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง. (2552). สถิติผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบ Admissions ปี 2552. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2552 จาก <http://www.cuas.or.th>
- สุพจน์ ภิญญภัตสร. (2545). การศึกษาอุปสงค์ของการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุวิมล ติรกานันท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ (ปรับปรุงใหม่)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2552). *งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษารัฐบาล*. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2552, จาก http://www.moc.moe.go.th/edu_budget
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2552). *ข้อมูล-สถิติ*. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2552 จาก http://www.opec.go.th/index.php?option=com_content&view=category&id=28&Itemid=13&lang=th
- อำนวยเพ็ญ มนุษุข. (2527). *เศรษฐศาสตร์โครงสร้างและพฤติกรรมของอุตสาหกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bray, M. 1999. *The Shadow Education System: Private Tutoring and its Implications for Planners*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Everly,R.and Little,IMD.(1960).*Concentration in British Industry*. Cambridge University Press.
- Kock, James V. (1979). *Industrial Organization and price*. New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Kotler,P. (1994).*Marketing Management*. New York : Prentice – Hall, Inc.
- Mc Carthy,E.J.and W.D.Perreault,Jr.(1990).*Applications in Basic Marketing*.Homewood :Irwin
- Russel, N.U. (1997). *Lessons from Japanese cram schools*. In *The challenges of Eastern-Asian education: lessons from America*, pp.153-170. Albany, NY: University of New York Press.
- Shapherd, William G. (1979).*The Economics of industrial Organization*. New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Wikipedia (The free encyclopedia)(2010). *Concentration ratio*. Retrieved March 20, 2010, From http://en.wikipedia.org/wiki/Concentration_ratio
- Wikipedia (The free encyclopedia)(2010). *Herfindahl index*. Retrieved March 20, 2010, From http://en.wikipedia.org/wiki/Herfindahl_index
- Wikipedia (The free encyclopedia)(2009). *Quota Sampling*. Retrieved December 25, 2009, From http://en.wikipedia.org/wiki/Quota_sampling

ภาคผนวก

(ผู้เรียน)

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดทำสารนิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้จัดทำใคร่ขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ทำการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงของท่าน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะใช้ในการศึกษาเท่านั้นและจะไม่เผยแพร่ข้อมูลของรายบุคคล

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เหตุผล และผลที่ได้รับจากการกวดวิชา

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในแต่ละคำถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ภูมิลำเนา.....

4. ระดับการศึกษา

[] ประถมศึกษา

[] มัธยมศึกษาตอนต้น

[] มัธยมศึกษาตอนปลาย

[] ปริญญาตรี

[] สูงกว่าปริญญาตรี

[] อื่นๆ (ระบุ).....

5. สาย/แผนกที่เรียน.....

6. คะแนนเฉลี่ยตลอดปีการศึกษา ก่อนมาเรียนกวดวิชา.....

7. คะแนนเฉลี่ยตลอดปีการศึกษา หลังมาเรียนกวดวิชา.....

8. อาชีพของบิดา

☐ ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	☐ เกษตรกรรม หรือ ประมง
☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

9. อาชีพของมารดา

☐ ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	☐ เกษตรกรรม หรือ ประมง
☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

10. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

11. ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

12. รายได้ของครอบครัว (รายได้ของบิดาและมารดา) ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

1. วิชาที่เรียนในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ คณิตศาสตร์	☐ วิทยาศาสตร์
☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2. จำนวนวันที่เรียนกวดวิชา/สัปดาห์

☐ 1 – 2 วัน	☐ 3 - 4 วัน	☐ มากกว่า 4 วัน

3. ค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา/เดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท	☐ มากกว่า 15,000 บาท

4. ผู้ที่ชำระค่าใช้จ่ายในการกวดวิชา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง.....%
☐ ตนเอง.....%
☐ อื่นๆ (ระบุ)%

5. ท่านรู้จักโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ จากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง	☐ ญาติ
☐ เพื่อน	☐ แผ่นพับ/โฆษณาตามแผ่นป้าย
☐ วิทยุ	☐ หนังสือพิมพ์
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

6. เหตุผลที่ท่านเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความมีชื่อเสียง	☐ ราคาเหมาะสม
☐ ความสะดวกในการเดินทาง	☐ อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ
☐ เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ	☐ มีการส่งเสริมการขาย/ให้ส่วนลด
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

7. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และอัตราค่าเรียนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ หรือไม่
อย่างน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่ทราบเลย

8. ในการตัดสินใจเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ ท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลโรงเรียนกวดวิชาที่ท่านเรียน กับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆหรือไม่

☐ เปรียบเทียบ

☐ ไม่เปรียบเทียบ(ข้ามไปข้อ 10.)

9. จากข้อ 8. ปัจจัยใดที่ท่านนำมาพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) เลือกตอบโดยเรียงลำดับ 1,2,3,... ในช่อง []

☐ ความมีชื่อเสียง

☐ ราคาเหมาะสม

☐ ความสะดวกในการเดินทาง

☐ อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ

☐ เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ

☐ มีการส่งเสริมการขาย/ให้ส่วนลด

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

10. หากท่านทราบข้อมูลว่าโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ มีเนื้อหาหลักสูตรที่น่าสนใจ และตรงกับความต้องการของท่านมากกว่า ท่านสามารถเปลี่ยนไปเรียนกับโรงเรียนแห่งนั้นได้หรือไม่

☐ เปลี่ยนได้ทันที

☐ เปลี่ยนหลังเรียนครบหลักสูตรแล้ว

☐ เปลี่ยนไม่ได้ เพราะ.....

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 เหตุผล และผลที่ได้รับจากการกวดวิชา

1. เหตุผลที่ท่านเรียนกวดวิชาในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เพื่อเรียนล่วงหน้าก่อนเรียนในชั้นเรียนปกติ
- ☐ เรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ/เรียนไม่ทันเพื่อน
- ☐ เพื่อช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น
- ☐ เพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ
- ☐ เพื่อนชวน
- ☐ ผู้ปกครองให้เรียน
- ☐ ครูในโรงเรียนแนะนำให้เรียน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2. การเรียนกวดวิชาครั้งนี้ เป็นการเรียน

- ☐ ครั้งที่ 1 (ข้ามไปตอบข้อ 5)
- ☐ ครั้งที่ 2
- ☐ ครั้งที่ 3
- ☐ ครั้งที่ 4 เป็นต้นไป

3. ผลในด้านบวกที่ได้รับจากการกวดวิชาในช่วงที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผลการเรียน/เกรดเฉลี่ยดีขึ้น
- ☐ มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น
- ☐ สอบเข้าศึกษาต่อได้
- ☐ ได้เทคนิคในการทำข้อสอบได้รวดเร็วมากขึ้น
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

4. ผลในด้านลบที่ได้รับจากการกวดวิชาในช่วงที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เหนื่อย/ไม่มีเวลาพักผ่อน หรือทำกิจกรรมอื่นๆ
- ☐ ทำให้ความสนใจในชั้นเรียนปกติน้อยลง
- ☐ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านคิดว่าการกวดวิชาจะสามารถช่วยท่านในเรื่องใดต่อไปนี้ได้ มากน้อยเพียงใด

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้คะแนนสอบในโรงเรียนดีขึ้น					
2. ได้เทคนิคในการทำข้อสอบได้รวดเร็วมากขึ้น					
3. มีความมั่นใจในการสอบมากขึ้น					
4. มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น					
5. เพิ่มโอกาสการสอบเข้าศึกษาต่อ					
6. ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					

จบการสอบถาม ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

(บุคลากรครูผู้สอน)

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงเรียนกวดวิชาในเขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดทำสารนิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้จัดทำใคร่ขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ทำการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงของท่าน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะใช้ในการศึกษาเท่านั้น และจะไม่เผยแพร่ข้อมูลของรายบุคคล

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในแต่ละคำถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] ต่ำกว่า 20 ปี

[] 20 – 30 ปี

[] 31- 40 ปี

[] มากกว่า 40 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรี

[] ปริญญาโท

[] ปริญญาเอก

[] อื่นๆระบุ.....

4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ระดับปริญญาตรี สาขาวิชา.....

ระดับปริญญาโท สาขาวิชา.....

ระดับปริญญาเอก สาขาวิชา.....

5. สถานภาพสมรส

- ☐ โสด
☐ สมรส
☐ หม้าย

6. จำนวนบุตรและผู้อยู่ในอุปการะ

จำนวนบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ.....คน
 จำนวนบิดา/มารดา/ญาติ ที่ต้องอุปการะ.....คน

7. อาชีพหลัก

☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว
☐ เกษตรกรรม หรือ ประมง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

8. อาชีพรอง (ระบุ).....

9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากการประกอบอาชีพหลัก

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท

10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากการประกอบอาชีพรอง

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท

11. สัดส่วนรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก และการกวดิวิชา

รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก.....%
 รายได้จากการประกอบอาชีพรอง.....%

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนกวดวิชาในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

1. เหตุผลในการเลือกสอนกวดวิชา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) เลือกตอบโดยเรียงลำดับ 1,2,3,...
ในช่อง []

☐ ผลตอบแทนดี	☐ มีผู้แนะนำ
☐ รายได้ประจำไม่เพียงพอ	☐ มีเวลาว่าง
☐ อื่นๆระบุ.....	

2. วิชาที่สอนในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ คณิตศาสตร์	☐ วิทยาศาสตร์
☐ ภาษาไทย	☐ ภาษาอังกฤษ
☐ อื่นๆระบุ.....	

3. จำนวนวันที่สอน/สัปดาห์

☐ 1 – 2 วัน	☐ 3 - 4 วัน	☐ มากกว่า 4 วัน

4. รายได้จากการสอนกวดวิชา/เดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท	☐ 15,001-20,000 บาท
☐ 20,001-25,000 บาท	☐ มากกว่า 25,000 บาท

5. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อน	☐ แผ่นพับ/โฆษณาตามแผ่นป้าย
☐ วิทยุ	☐ หนังสือพิมพ์
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ อื่นๆระบุ.....

6. เหตุผลที่ท่านเลือกสอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความมีชื่อเสียง	☐ ผลตอบแทนที่ดี
☐ ความสะดวกในการเดินทาง	☐ มีผู้แนะนำ
☐ อื่นๆระบุ.....	

7. ท่านสอนกวดวิชา ณ โรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้เป็นแห่งแรกหรือไม่

☐ แห่งแรก	☐ แห่งที่ 2	☐ แห่งที่ 3

8. เหตุผลที่ทำให้ท่านย้ายจากการสอนกวดวิชาที่โรงเรียนเดิม มาสอน ณ โรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้

- [] ได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่า [] ไม่สะดวกในการเดินทาง
 [] โรงเรียนเดิมปิดกิจการ [] มีผู้แนะนำ
 [] อื่นๆระบุ.....

9. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน และอัตราค่าตอบแทนของโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆ มากน้อยเพียงใด

- [] มาก [] ปานกลาง [] น้อย [] ไม่ทราบเลย

10. ก่อนตัดสินใจเป็นครูสอนกวดวิชา ณ โรงเรียนแห่งนี้ ท่านเคยทราบหรือได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ มาก่อนหรือไม่

- [] ไม่ทราบ/ไม่เคยศึกษา
 [] ทราบ โดยศึกษาข้อมูลด้าน
 การเงิน
 ความมั่นคงของกิจการ
 อื่นๆ (ระบุ).....

11. ในการตัดสินใจสอนกวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ ท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นๆหรือไม่

- [] เปรียบเทียบ [] ไม่เปรียบเทียบ

12. จากข้อ 11 ปัจจัยใดที่ท่านนำมาพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา

- [] ความมีชื่อเสียง [] ผลตอบแทน
 [] ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน [] อื่นๆ (ระบุ).....

13. หากท่านทราบข้อมูลว่าโรงเรียนกวดวิชาแห่งอื่นมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าและตรงกับความต้องการของท่านมากกว่า ท่านสามารถเปลี่ยนไปสอนกับโรงเรียนแห่งนั้นได้หรือไม่

- [] เปลี่ยนได้ทันที [] เปลี่ยนหลังหมดสัญญาจ้างแล้ว
 [] เปลี่ยนไม่ได้ เพราะ..... [] อื่นๆระบุ.....

จบการสอบถาม ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ตาราง ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Size of Population (N)	Sample Size (n) for Precision (e) of					
	+1%	+2%	+3%	+4%	+5%	+10%
500	b	b	b	b	222	83
1,000	b	b	b	385	286	91
1,500	b	b	638	441	316	94
2,000	b	b	714	476	333	95
2,500	b	1,250	769	500	345	96
3,000	b	1,364	811	517	353	97
3,500	b	1,458	843	530	359	97
4,000	b	1,538	870	541	364	98
4,500	b	1,607	891	549	367	98
5,000	b	1,667	909	556	370	98
6,000	b	1,765	938	566	375	98
7,500	b	1,845	959	574	378	99
8,000	b	1,905	976	580	381	99
9,500	b	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,091	2,439	1,099	621	398	100
	10,000	2,500	1,111	625	400	100

✖ Formula for sample size when population proportion is π is

$$n_o = \frac{z^3 \pi (1 - \pi) N}{z^3 \pi (1 - \pi) + N e^2}$$

This table assumes

$$\pi = 0.5, z = 2:$$

$$n = \frac{2^2 (0.5)^2 N}{2^2 (0.5)^2 + N e^2} = \frac{N}{1 + N e^2}$$

$$n \geq n_o$$

สข.1

คำขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า.....
1.1 เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติ.....เกิดวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....เลขหมายโทรศัพท์.....
อาชีพ.....ชื่อสำนักงาน.....
ตั้งอยู่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....
คุณวุฒิ.....
ชื่อบิดา.....ชื่อสกุล.....สัญชาติ.....
ชื่อมารดา.....ชื่อสกุล.....สัญชาติ.....
ชื่อภรรยาหรือสามี.....ชื่อสกุล.....สัญชาติ.....
(ถ้าเป็นภริยาให้ระบุชื่อสกุลและสัญชาติก่อนสมรส)

1.2 เป็นนิติบุคคลประเภท.....
ตามกฎหมายของประเทศ.....จดทะเบียนเมื่อ.....
เลขทะเบียน.....มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....
โดยมี.....เป็นผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลผู้ขออนุญาต
สัญชาติ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....

2. ข้าพเจ้าขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน ประเภท.....
ระดับ.....ชื่อ.....
โดยจะจัดตั้งขึ้นที่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
หมายเลขโทรศัพท์.....

3. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้าพเจ้าจะดำเนินการตามโครงการจัดตั้งโรงเรียน ที่ข้าพเจ้าได้ยื่นมาพร้อมกับ
คำขอนี้ ภายในกำหนด 6 เดือน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต จะแสดงหลักฐานต่อกระทรวงศึกษาธิการว่า ได้เริ่มดำเนิน
กิจการตามนั้นแล้ว

4. พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานต่างๆ มาด้วย คือ

4.1 ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นบุคคลธรรมดา

- (1) โครงการจัดตั้งโรงเรียน จำนวน 10 ชุด
- (2) แบบรายการประวัติย่อของผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน ทำแบบ สข.1
- (3) เอกสารแสดงการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสัญญาเช่าที่ดินที่ใช้เป็นที่จัดตั้งโรงเรียน ซึ่งได้รับรองสำเนาถูกต้อง
- (4) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน
- (5) หลักฐานแสดงความรู้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 19
- (6) หลักฐานที่แสดงว่ามีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (7) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 5 × 6 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป
- (8) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชน

4.2 ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นนิติบุคคล

- (1) สำเนาหรือภาพถ่ายใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัท และหนังสือรับรองจากนายทะเบียน รับรองว่าบริษัทมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา และมีผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทย และจำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้น และจำนวนหุ้นทั้งหมด รวมทั้งรายชื่อผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท (กรณีที่เป็นบริษัทจำกัด)
- (2) สำเนาหรือภาพถ่ายใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนและหนังสือรับรองจากนายทะเบียนรับรองว่าห้างหุ้นส่วนมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา และมีผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทย และจำนวนทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทย ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เป็นหุ้นส่วนและจำนวนทุนทั้งหมดรวมทั้งรายชื่อผู้มีอำนาจทำการแทนห้างหุ้นส่วน (กรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วน)
- (3) สำเนาหรือภาพถ่ายใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ และหนังสือรับรองจากนายทะเบียน รับรองว่ามูลนิธิมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา และมีกรรมการมูลนิธิที่มีสัญชาติไทย ไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมด รวมทั้งรายชื่อผู้มีอำนาจทำการแทนมูลนิธิ (กรณีที่เป็นมูลนิธิ)
- (4) สำเนาหรือภาพถ่ายใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเป็นสมาคมหรือสหกรณ์และ
 - (ก) หนังสือรับรองจากนายทะเบียนรับรองว่าสมาคมหรือสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและมีกรรมการสมาคมหรือสหกรณ์ที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสมาคมหรือสหกรณ์ทั้งหมดและจำนวนสมาชิกของสมาคมหรือสหกรณ์ มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือ
 - (ข) หนังสือรับรองจากนายทะเบียนรับรองว่าสมาคมหรือสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและมีกรรมการสมาคมหรือสหกรณ์ที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสมาคมหรือสหกรณ์ทั้งหมด กับหนังสือรับรองของกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนสมาคมหรือสหกรณ์ รับรองว่าจำนวนสมาชิกของสมาคมหรือสหกรณ์มีสัญชาติไทย ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด (กรณีเป็นสมาคมหรือสหกรณ์)
- (5) โครงการจัดตั้งโรงเรียน จำนวน 10 ชุด
- (6) เอกสารแสดงการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสัญญาเช่าที่ดิน ที่ใช้เป็นที่จัดตั้งโรงเรียนที่ได้ รับรองสำเนาถูกต้อง
- (7) เอกสารตาม 4.1 (2) (4) (6) (7) และ (8) ของผู้จัดการนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(ลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอรรทัย สุทัศน์
วันเดือนปีเกิด	22 ตุลาคม 2521
สถานที่เกิด	อ่างทอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	255/122 รัชดาเพรสทีจคอนโด ซ.พินุดอุปถัมภ์ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่สินไหม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนสตรีอ่างทอง
พ.ศ. 2544	เศรษฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2553	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ